

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزائر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزائر

(۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی)

مترجم: دکتر مجید منهاجی

فهرست مطالب

پیشگفتار

بخش اول: اصول کلی حاکم بر جامعه الجزایری

فصل اول: الجزایر

اصل	موضوع	صفحه
۱	نوع حکومت: جمهوری دموکراتیک خلق	
۲	دین	
۳	زبان	
۴	زبان آمازیغی	
۵	پایتخت	
۶	پرچم ملی، سرود ملی و مهر دولتی	

فصل دوم: ملت

۷	اصل حاکمیت ملی: مردم به عنوان منبع مطلق قدرت سیاسی	
۸	حاکمیت مردم و قدرت بنیانگذاری از طریق نهادهای قانونی	
۹	هدف مردم از ایجاد نهادها	
۱۰	نقش جامعه مدنی در اداره امور عمومی تحت نظارت دولت	
۱۱	ممنوعیت اقدامات فئودالی، استثمار و خلاف اخلاق اسلامی در نهادها	
۱۲	آزادی مردم در انتخاب نمایندگان در چارچوب قانون	

فصل سوم: دولت

۱۳	موجودیت و مشروعیت دولت و شعار دولت	
۱۴	حاکمیت دولت	

۱۵	اجازه واگذاری یا چشم‌پوشی از خاک ملی
۱۶	اصول دولت، شورای منتخب و تشویق و تقویت دموکراسی مشارکتی و جامعه مدنی
۱۷	واحدهای محلی دولت و تدابیر دولت در زمینه شهرداری‌های کمتر توسعه‌یافته
۱۸	روابط میان دولت و واحدهای محلی
۱۹	شورای منتخب
۲۰	مالکیت عمومی
۲۱	موارد نظارت دولت
۲۲	اموال ملی
۲۳	تجارت خارجی
۲۴	عدم ایجاد منصب عمومی یا انجام تقاضای عمومی نافی منافع عمومی و اعلام میزان دارایی‌های مسئولان
۲۵	سوءاستفاده از نفوذ و تجاوز در اعمال قدرت
۲۶	اداره
۲۷	نهادهای خدمات عمومی
۲۸	امنیت اشخاص و اموال
۲۹	شهروندان مقیم خارج از کشور
۳۰	ارتش ملی مردمی
۳۱	خودداری از توسل به جنگ، حل اختلافات بین‌المللی از راه‌های مسالمت‌آمیز و مشارکت در حفظ صلح از طریق همکاری با سازمان ملل متحد، اتحادیه آفریقا و اتحادیه کشورهای عربی
۳۲	اعلام همبستگی با ملت‌های دنبال آزادی سیاسی و اقتصادی
۳۳	تقویت همکاری بین‌المللی و گسترش روابط دوستانه میان کشورها

بخش دوم: حقوق اساسی، آزادی‌های عمومی و وظایف

فصل اول: حقوق اساسی و آزادی‌های عمومی

۳۴	تعریف حقوق اساسی و آزادی‌های عمومی
۳۵	نقش دولت و نهادهای ریاست جمهوری در زمینه حقوق اساسی و آزادی‌های عمومی
۳۶	تابعیت الجزایری

۳۷	تساوی و عدم تبعیض در حقوق اساسی و آزادی‌های عمومی
۳۸	حق حیات
۳۹	حرمت و کرامت انسان
۴۰	زنان
۴۱	اصل برائت: بی گناهی تا اثبات جرم در محکمه عادلانه
۴۲	تضمین کمک قضایی به نیازمندان: تعیین شرایط اجرایی توسط قانون
۴۳	اصل قانونی بودن جرم و مجازات: منع محکومیت بر اساس قوانین پسین
۴۴	ضمانت‌های حقوقی بازداشت و ممنوعیت بازداشت خودسرانه در چارچوب قانون
۴۵	بازداشت موقت
۴۶	حق دریافت غرامت در موارد بازداشت خودسرانه و اشتباهات قضایی
۴۷	حریم زندگی خصوصی
۴۸	بازرسی منزل
۴۹	آزادی انتخاب اقامت و رفت‌وآمد؛ حق مسلم هر شهروند
۵۰	حمایت قانونی از اتباع خارجی و ضوابط تحویل یا اخراج آنان
۵۱	آزادی بیان، انجام مناسک دینی و اماکن عبادی
۵۲	آزادی بیان، آزادی اجتماع و آزادی تظاهرات مسالمت‌آمیز
۵۳	انجمن‌ها
۵۴	آزادی مطبوعات
۵۵	دسترسی به اطلاعات، اسناد و آمار و دریافت و تبادل آن‌ها
۵۶	حق رأی و انتخاب شدن؛ از اصول بنیادین شهروندی
۵۷	تاسیس احزاب سیاسی و انحلال آنها
۵۸	احزاب سیاسی
۵۹	حقوق سیاسی زنان
۶۰	مالکیت خصوصی
۶۱	آزادی تجارت، سرمایه‌گذاری و کارآفرینی
۶۲	حمایت از مصرف‌کنندگان
۶۳	عهد دولت در تامین نیازهای اساسی شهروندان: آب، بهداشت و مسکن

۶۴	حفاظت از محیط زیست
۶۵	آموزش و پرورش
۶۶	کار
۶۷	برابری شهروندان در تصدی مشاغل دولتی؛ استثنائات امنیتی و حاکمیتی
۶۸	ارتقای زنان در مناصب مدیریتی
۶۹	سندیکا (تشکل صنفی) و سازمان‌های کارفرمایی
۷۰	اعتصاب
۷۱	خانواده
۷۲	اقشار محروم
۷۳	جوانان
۷۴	آزادی خلاقیت فکری
۷۵	آزادی‌های دانشگاهی و آزادی پژوهش علمی
۷۶	حق برابر بهره‌مندی از فرهنگ و تعهد دولت به صیانت از میراث فرهنگی
۷۷	حق دادخواست شهروندی: مکانیسم نظارت عمومی بر تصمیمات اداری

فصل دوم: وظایف

۷۸	اصل آگاهی از قانون: ممنوعیت استناد به جهل قانونی و لزوم تبعیت همگانی
۷۹	وظیفه ملی هر شهروند: حراست از استقلال، تمامیت ارضی و وحدت ملی
۸۰	وظایف ملی و انقلابی شهروندان: از اخلاص در عمل تا دفاع از وطن
۸۱	محدوده آزادی‌های فردی: تعادل بین حقوق شخصی و اجتماعی در قانون اساسی
۸۲	اصل قانونمندی مالیات و برابری مؤدیان در نظام مالیاتی
۸۳	عهد شهروندی به حفظ مالکیت عمومی و احترام به حقوق مالکیت خصوصی

بخش سوم: سازماندهی و تفکیک قوا

فصل اول: رئیس‌جمهور

۸۴	وظایف و اختیارات رئیس‌جمهور: از حفظ وحدت ملی تا پاسداری از قانون اساسی
۸۵	شیوه انتخاب رئیس‌جمهور: رأی مستقیم مردم و شرط اکثریت مطلق

۱۶	محدوده اختیارات رئیس جمهور: اعمال قدرت در چارچوب قانون اساسی
۱۷	شرایط لازم برای نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری
۱۸	بازده زمانی تصدی ریاست جمهوری
۱۹	مراسم تحلیف رئیس جمهور: سوگند قانونی و آغاز رسمی مسئولیت‌ها
۹۰	متن سوگند ریاست جمهوری
۹۱	اختیارات رئیس جمهور
۹۲	مشاغل و پست‌های در حیطه اختیارات انتصابی رئیس جمهور
۹۳	محدودیت‌های تفویض اختیارات رئیس جمهور به نخست‌وزیر و سایر مقامات
۹۴	تشریفات قانونی در مواقع عدم توانایی، استعفا یا فوت رئیس جمهور و نحوه انتقال موقت قدرت
۹۵	ضوابط انصراف، فوت یا موانع قانونی نامزدهای ریاست جمهوری و تشریفات انتخابات مجدد
۹۶	ضوابط حفظ دولت موقت و محدودیت‌های حقوقی در دوره انتقال قدرت ریاست جمهوری

وضعیت‌های استثنایی

۹۷	صلاحیت‌های رئیس جمهور در اعلام وضعیت اضطراری و محاصره: ضوابط و محدودیت‌ها
۹۸	اختیارات رئیس جمهور در اعلام وضعیت استثنایی و ضوابط نظارتی بر آن
۹۹	تعیین وضعیت بسیج عمومی از سوی رئیس جمهور
۱۰۰	تشریفات قانونی اعلام جنگ و وضعیت دفاع ملی در مواجهه با تجاوز خارجی
۱۰۱	نظام حقوقی حاکم بر دوران جنگ: تعلیق قانون اساسی و انتقال اختیارات
۱۰۲	صلاحیت‌های رئیس جمهور در انعقاد پیمان‌های آتش‌بس و صلح: نظارت قانونی و تصویب پارلمانی

فصل دوم: دولت

۱۰۳	تشکیل دولت بر اساس نتایج انتخابات قانونگذاری
۱۰۴	نقش رئیس جمهور در انتصاب اعضای دولت بر اساس پیشنهاد نخست‌وزیر یا رئیس دولت
۱۰۵	نقش رئیس جمهور در انتصاب نخست‌وزیر و تشکیل دولت پس از پیروزی اکثریت ریاست جمهوری

۱۰۶	روند تصویب و اصلاح برنامه عملی دولت در مجلس ملی مردمی و مجلس امت (سنا)
۱۰۷	پیامدهای عدم تصویب برنامه دولت و استعفای اجباری نخست وزیر
۱۰۸	انحلال مجلس ملی مردمی در صورت مخالفت مکرر با برنامه دولت و ادامه امور توسط دولت موقت
۱۰۹	مسئولیت نخست وزیر در اجرا و هماهنگی برنامه مصوب مجلس ملی مردمی
۱۱۰	روند انتصاب رئیس دولت و تشکیل کابینه در اکثریت پارلمانی مخالف
۱۱۱	گزارش سالیانه سیاست کلی دولت و مکانیسم های نظارتی پارلمان
۱۱۲	اختیارات نخست وزیر
۱۱۳	استعفای دولت و اختیارات رئیس جمهور در پذیرش آن

فصل سوم: پارلمان

۱۱۴	اختیارات قانون گذاری مستقل مجلس های ملی مردمی و امت
۱۱۵	نظارت پارلمان بر عملکرد دولت بر اساس قانون اساسی
۱۱۶	حقوق و تضمین های اپوزیسیون پارلمانی در نظام سیاسی
۱۱۷	پارلمان و وفاداری به اعتماد و آرمان های ملت در چارچوب قانون
۱۱۸	وظایف نمایندگان و ضمانت های اجرایی حضور در پارلمان
۱۱۹	رویه فوری تصویب لوایح به درخواست دولت
۱۲۰	سلب نمایندگی در صورت تغییر داوطلبانه حزب سیاسی
۱۲۱	شیوه های انتخاب اعضای مجلس ملی مردمی و مجلس امت
۱۲۲	مدت نمایندگی و شرایط تمدید دوره پارلمان
۱۲۳	ضوابط انتخاب و انتصاب نمایندگان و شرایط صلاحیت پارلمانی
۱۲۴	صلاحیت احراز عضویت نمایندگان در مجلس های ملی مردمی و امت
۱۲۵	وظیفه نمایندگی به عنوان مسئولیت ملی غیرقابل جمع با سایر مناصب
۱۲۶	ضوابط ابطال عضویت نمایندگان فاقد شرایط در پارلمان
۱۲۷	ضوابط عزل نمایندگان به دلیل تخلف از شأن نمایندگی
۱۲۸	شرایط پذیرش استعفای هر یک از اعضای پارلمان
۱۲۹	مصونیت پارلمانی نمایندگان در چارچوب وظایف قانونی

شرایط پیگرد قضایی عضو پارلمان خارج از وظایف پارلمانی	۱۳۰
بازداشت نماینده در صورت ارتکاب جرم مشهود و پیگرد قانونی	۱۳۱
شرایط جانشینی نماینده در صورت خالی شدن کرسی مجلس	۱۳۲
آغاز دوره قانونگذاری و تشکیل هیئت رئیسه مجلس	۱۳۳
انتخاب رؤسای مجالس ملی و امت و شرایط آن	۱۳۴
سازماندهی و عملکرد مجالس ملی مردمی و امت	۱۳۵
حالت برگزاری جلسات پارلمان و انتشار مذاکرات	۱۳۶
تشکیل و وظایف کمیسیون‌های دائمی و موقت مجالس	۱۳۷
دوره‌های عادی و فوق‌العاده تشکیل جلسات پارلمان	۱۳۸
حوزه‌های قانونگذاری پارلمان بر اساس قانون اساسی	۱۳۹
حوزه‌های تصویب قوانین خاص و شرایط اعتبار آنها	۱۴۰
اختیارات تقنینی و اجرایی رئیس‌جمهور و نخست‌وزیر	۱۴۱
اختیارات ویژه رئیس‌جمهور در وضع قوانین اضطراری	۱۴۲
حق ابتکار قانونی و مراحل تقدیم طرح‌های قانونی	۱۴۳
صلاحیت تقدیم طرح‌های قانونی به مجالس ملی و امت	۱۴۴
فرآیند تصویب قوانین در نظام دو مجلسی و حل اختلافات	۱۴۵
مهلت تصویب بودجه و اختیارات رئیس‌جمهور در صورت تاخیر	۱۴۶
شرایط پذیرش پیشنهادهای قانونی مؤثر بر بودجه عمومی	۱۴۷
مهلت صدور قانون و تاثیر ارجاع به دادگاه قانون اساسی	۱۴۸
درخواست قرائت مجدد قانون و شرایط تصویب نهایی	۱۴۹
حق رئیس‌جمهور برای ایراد خطاب به پارلمان	۱۵۰
اختیارات رئیس‌جمهور در انحلال مجلس و برگزاری انتخابات زودهنگام	۱۵۱
تشکیل جلسات مشترک مجلس‌ها برای بررسی سیاست خارجی	۱۵۲
شرایط تصویب معاهدات بین‌المللی توسط رئیس‌جمهور	۱۵۳
برتری معاهدات مصوب بر قوانین عادی	۱۵۴
تعهد دولت به ارائه اطلاعات و اسناد به پارلمان	۱۵۵
پایش بودجه و گزارش‌دهی مالی دولت به پارلمان	۱۵۶

۱۵۷	احضار و استماع اعضای دولت توسط کمیسیون‌های پارلمانی
۱۵۸	حق پرسش و پاسخ نمایندگان از اعضای دولت و سازوکارهای آن
۱۵۹	تشکیل کمیسیون‌های تحقیق پارلمانی و محدودیت‌های آن
۱۶۰	حق استیضاح نمایندگان و الزامات پاسخگویی دولت
۱۶۱	مکانیسم طرح عدم کفایت دولت در مجلس ملی مردمی
۱۶۲	شرایط و پیامدهای تصویب طرح عدم کفایت دولت

فصل چهارم: قوه قضائیه

۱۶۳	استقلال قوه قضائیه و قضات در چارچوب قانون
۱۶۴	وظیفه قوه قضائیه در حمایت از حقوق و آزادی‌های شهروندی بر اساس قانون اساسی
۱۶۵	اصول حاکم بر قوه قضائیه: قانونمندی، برابری و حق دسترسی به عدالت
۱۶۶	صدور احکام قضایی به نام مردم: تجلی حاکمیت مردمی در دستگاه عدالت
۱۶۷	مبانی حقوقی مجازات‌ها: اصل قانونمندی و شخصی بودن مسئولیت کیفری
۱۶۸	صلاحیت نظارتی قوه قضائیه بر تصمیمات مراجع اداری
۱۶۹	الزامات صدور و اعلام آرای قضایی: استدلال محوری و علنی بودن
۱۷۰	مشارکت دستیاران مردمی در فرآیند دادرسی با رعایت چارچوب قانونی
۱۷۱	تعهد قضات به اجرای معاهدات، قوانین و آرای قانون اساسی در فرآیند دادرسی
۱۷۲	ضمانت‌های استقلال قضات و حمایت‌های قانونی از آنان
۱۷۳	تعهدات حرفه‌ای و پاسخگویی قضات در نظام قضایی
۱۷۴	حمایت قانونی از شهروندان در برابر سوءاستفاده احتمالی قضات
۱۷۵	به رسمیت شناختن حق دفاع
۱۷۶	مصونیت و آزادی عمل وکلا در چارچوب قانون
۱۷۷	حق دسترسی به عدالت و بهره‌مندی از خدمات وکالت در فرآیند دادرسی
۱۷۸	الزام نظارتی دستگاه‌های اجرایی بر اجرای احکام قضایی و مجازات اخلال‌گران در فرآیند عدالت
۱۷۹	ساختار نظارتی و هماهنگی مراجع قضایی و اداری در نظام حقوقی
۱۸۰	ترکیب، ساختار و اختیارات شورای عالی قضایی به عنوان نهاد حافظ استقلال قوه قضائیه

صلاحیت‌های شورای عالی قضایی در مدیریت منابع انسانی قوه قضائیه	۱۸۱
نقش مشورتی شورای عالی قضایی در فرآیند عفو ریاست جمهوری	۱۸۲

دیوان عالی کشور

تعریف، وظایف و اعضای دیوان عالی کشور	۱۸۳
--------------------------------------	-----

بخش چهارم: نهادهای نظارتی

ماموریت نهادهای قانون اساسی و دستگاه‌های نظارتی	۱۸۴
---	-----

فصل اول: دادگاه قانون اساسی

وظایف و استقلال دادگاه قانون اساسی در نظارت بر قانون اساسی	۱۸۵
اعضای دادگاه قانون اساسی	۱۸۶
شرایط لازم برای انتخاب یا انتصاب به عضویت دادگاه قانون اساسی	۱۸۷
نحوه انتصاب و دوره مسئولیت رئیس و اعضای دادگاه قانون اساسی	۱۸۸
مصونیت قضایی اعضای دادگاه قانون اساسی و شرایط لغو آن	۱۸۹
صلاحیت‌های نظارتی دادگاه قانون اساسی بر انطباق قوانین با قانون اساسی	۱۹۰
صلاحیت دادگاه قانون اساسی در رسیدگی به نتایج انتخابات و همه‌پرسی‌ها	۱۹۱
صلاحیت مشورتی و تفسیری دادگاه قانون اساسی در اختلافات نهادی	۱۹۲
مراجع صلاحیت‌دار برای مشورت با دادگاه قانون اساسی و محدودیت‌های آن	۱۹۳
آیین دادرسی و مهلت‌های رسیدگی در دادگاه قانون اساسی	۱۹۴
صلاحیت دادگاه قانون اساسی در رسیدگی به ایرادات عدم انطباق با قانون اساسی	۱۹۵
قانون خاص و تعیین سازوکارهای ارجاع و رسیدگی در دادگاه قانون اساسی	۱۹۶
شیوه‌های تصمیم‌گیری در دادگاه قانون اساسی و نقش رئیس دادگاه	۱۹۷
آثار حقوقی آرای دادگاه قانون اساسی و الزام‌آور بودن آن‌ها	۱۹۸

فصل دوم: دیوان محاسبات

تعریف، وظایف و رئیس دیوان محاسبات	۱۹۹
-----------------------------------	-----

فصل سوم: مرجع ملی مستقل انتخابات

تعریف مرجع ملی مستقل انتخابات	۲۰۰
اعضا و وظائف مرجع ملی مستقل انتخابات	۲۰۱
وظائف مرجع ملی مستقل انتخابات	۲۰۲
مقامات و مراجع عمومی با مرجع ملی مستقل انتخابات	۲۰۳

فصل چهارم: هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد

تعریف هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد	۲۰۴
وظائف هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد	۲۰۵

بخش پنجم: نهاد های مشورتی

شورای عالی اسلامی

وظائف شورای اسلامی	۲۰۶
اعضای شورای عالی اسلامی و نحوه انتخاب آنها	۲۰۷

شورای عالی امنیت

شورای عالی امنیت	۲۰۸
------------------	-----

شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی

تعریف شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی	۲۰۹
وظائف شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی	۲۱۰

شورای ملی حقوق بشر

تعریف شورای ملی حقوق بشر	۲۱۱
وظائف شورای ملی حقوق بشر	۲۱۲

رصدخانه (نظارت و پایش) ملی جامعه مدنی

تعریف، اعضا و وظایف رصدخانه (نظارت و پایش) ملی جامعه مدنی | ۲۱۳

شورای عالی جوانان

تعریف و اعضای شورای عالی جوانان | ۲۱۴

وظایف شورای عالی جوانان | ۲۱۵

شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها

تعریف شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها | ۲۱۶

وظایف شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها | ۲۱۷

آکادمی الجزایری علوم و فناوری‌ها

تعریف آکادمی الجزایری علوم و فناوری‌ها | ۲۱۸

بخش ششم: اصلاح قانون اساسی

نقش رئیس جمهور در اصلاحیه قانون اساسی، تصویب اصلاحیه قانون اساسی در مجلس ملی | ۲۱۹

مردمی و مجلس امت، همه‌پرسی و صدور قانون اساسی

رد اصلاحیه قانون اساسی در همه‌پرسی | ۲۲۰

ارائه قانون اساسی جدید براساس نظر دادگاه قانون اساسی | ۲۲۱

پیشنهاد اصلاح قانون اساسی در مجلسین | ۲۲۲

محدودیت‌های اصلاح قانون اساسی: موارد غیرقابل نقض | ۲۲۳

احکام انتقالی

نهادهای و سازمان‌هایی که دستخوش اصلاح یا لغو شده‌اند. | ۲۲۴

قوانین اصلاح یا لغو شده (براساس قانون اساسی جدید) | ۲۲۵

پیشگفتار

ملت الجزایر ملتی آزاد است و بر آن است که آزاد بماند. بنابراین تاریخ آن، که ریشه در هزاران سال دارد، زنجیره‌ای پیوسته از مبارزه و جهاد بوده است؛ همین امر، الجزایر را همواره به خاستگاه آزادی و سرزمین عزت و کرامت بدل کرده است.

الجزایر در حساس‌ترین لحظاتی که حوزه دریای مدیترانه تجربه کرده است، همواره توانسته در میان فرزندان خود - از دوران نومیدی، فتح اسلامی، تا جنگ‌های رهایی‌بخش از استعمار - پیشگامانی در عرصه آزادی، وحدت و پیشرفت بیابد؛ پیشگامانی که دولت‌هایی دموکراتیک و شکوفا را در دوره‌های افتخار و صلح بنیان نهاده‌اند.

یکم نوامبر ۱۹۵۴ و بیانیه بنیانگذاری آن، نقطه عطف سرنوشت سازی در تعیین سرنوشت ملت بود و اوج افتخارآمیز مقاومت سرسختانه‌ای که با آن، به مقابله با گوناگون‌ترین تعرضات به فرهنگ، ارزش‌ها و عناصر اساسی هویت خود برخاست؛ هویتی که بر اسلام، عربیت و آمازیغیت استوار است و دولت همواره در مسیر گسترش و توسعه هر یک از این مولفه‌ها تلاش می‌کند. مبارزه این ملت امروز در عرصه‌های مختلف، ریشه در گذشته همان امت پرافتخار دارد.

ملت الجزایر در سایه جنبش ملی به پا خواست و متحد شد؛ سپس زیر پرچم جبهه تاریخی آزادی‌بخش ملی گرد آمد و فداکاری‌های عظیمی را برای به دست گرفتن سرنوشت جمعی خود در پرتو آزادی و هویت فرهنگی بازپس گرفته شده، و نیز برای بنیان‌گذاری نهادهای اصیل مردمی و قانون اساسی خود انجام داد. ملت الجزایر، تحت رهبری جبهه آزادی‌بخش ملی و ارتش آزادی‌بخش ملی، با فداکاری‌های فرزندان برومندش در جنگ آزادی‌بخش مردمی به استقلال دست یافت و دولتی مدرن با حاکمیت کامل بنیان نهاد.

اراده خلل‌ناپذیر ملت الجزایر برای تحقق پیروزی‌های سرنوشت‌ساز، امکان بازپس‌گیری حاکمیت و ثروت‌های ملی را فراهم ساخت و دولتی را بر پا کرد که صرفاً در خدمت ملت است؛ همچنین مشروعیت دولتی را تقویت کرد که حاکمیت خود را در خدمت استقلال ملی و به دور از هرگونه فشار خارجی به کار می‌گیرد.

مقاومت ملت الجزایر در برابر تلاش‌های خشونت‌آمیزی که وحدت و ثبات کشور را تهدید می‌کرد، پایبندی او به ارزش‌های مدارا و صلح را تقویت نمود و ملت الجزایر به لطف ایمان خود و پایبندی استوارش به وحدت و حاکمیت

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

ملی، تصمیم گرفت سیاست صلح و آشتی ملی را به اجرا درآورد که ثمرات آن به دست آمده است و مصمم است که از آن محافظت نماید.

ملت مصمم است که الجزایر را از فتنه، خشونت، هرگونه افراط گرایی و سخنان نفرت انگیز و تمامی اشکال تبعیض دور نگاه دارد. این موضوع در چارچوب احترام به قانون اساسی و قوانین جمهوری و از طریق نهادهای سازش های معنوی و تمدنی خود که مبتنی بر گفت و گو، آشتی و برادری است.

ملت بر اهتمام خود به تحقق آرمان هایش در این قانون اساسی تاکید می کند تا تحولات عمیق اجتماعی و سیاسی را برای ساختن الجزایر نوینی که به طور مسالمت آمیز و از طریق جنبش اصیل مردمی که در ۲۲ فوریه ۲۰۱۹ آغاز شد، مطالبه کرده بود، به انجام برساند.

ملت الجزایر همواره در راه آزادی و دموکراسی مبارزه کرده و می کند، و به حاکمیت و استقلال ملی خود پایبند است و قصد دارد با این قانون اساسی نهادهایی را بنا نهد که بر مشارکت تمامی شهروندان و جامعه مدنی، از جمله جامعه الجزایری مقیم خارج، در مدیریت امور عمومی، تحقق عدالت اجتماعی، برابری و تضمین آزادی برای هر فرد در چارچوب یک دولت قانونی جمهوری و دموکراتیک استوار باشند و امید دارد که این قانون اساسی چارچوبی بهینه برای تقویت پیوندهای ملی و تضمین آزادی های دموکراتیک شهروندان باشد.

قانون اساسی بازتاب دهنده نبوغ ملت و آینه شفاف است که آرمان ها، اراده و دستاورد تحولات عمیق اجتماعی و سیاسی او را بیان می کند. با تایید آن، ملت بیش از هر زمان دیگری بر والایی قانون تاکید می ورزد.

الجزایر بر پایبندی خود، در راستای تلاش برای پیشگیری و مبارزه با فساد مطابق با کنوانسیون های بین المللی که به تصویب رسانده، تاکید می کند.

قانون فراتر از همگان است و قانون اساسی و بنیادی است که حقوق و آزادی های فردی و جمعی را تضمین می نماید، اصل آزادی انتخاب ملت را حفاظت می کند و مشروعیت اعمال قدرت ها را تامین می نماید. همچنین گردش دموکراتیک قدرت را از طریق انتخابات دوره ای آزاد و منصفانه تثبیت می نماید.

قانون اساسی جدایی قوا، توازن میان آن ها، استقلال دستگاه قضایی، حمایت قانونی و نظارت بر عملکرد قدرت های عمومی و تضمین امنیت حقوقی و دموکراتیک را تضمین می کند.

ملت الجزایر بر پابندی خود به حقوق بشر مندرج در اعلامیه جهانی حقوق بشر سال ۱۹۴۸ و کنوانسیون‌های بین‌المللی که الجزایر به آن‌ها پیوسته است، تاکید می‌نماید.

ملت الجزایر به گزینه‌های خود برای کاهش شکاف‌های اجتماعی و از میان برداشتن تفاوت‌های منطقه‌ای پایبند است و در راستای ساختن اقتصادی مولد و رقابتی در چارچوب توسعه پایدار تلاش می‌کند. همچنان که مردم به مسائل مربوط به تخریب محیط زیست و پیامدهای منفی تغییرات اقلیمی مشغول‌اند، با حرص و اهتمام فراوان در پی تضمین حفاظت از محیط زیست، بهره‌برداری معقول از منابع طبیعی و همچنین نگهداری و صیانت از آن برای نسل‌های آینده می‌باشند.

با اذعان به نیروی عظیم و بالقوه‌ای که جوانان الجزایری دارا هستند و با در نظر گرفتن آرمان‌ها و اصرار آن‌ها در رویارویی با چالش‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، لازم دیده شده است که آنان به‌طور واقعی و موثر در روند سازندگی کشور و حفظ منافع نسل‌های آینده مشارکت داده شوند و از طریق آموزش با کیفیت که توسط نهادهای دولتی و جامعه ارائه می‌شود، برای این مسئولیت آماده گردند.

ارتش ملی مردمی، وارث ارتش آزادی‌بخش ملی، وظایف قانون اساسی خود را با روحیه‌ای از تعهد مثال زدنی و آمادگی قهرمانانه برای ایثار و فداکاری، هرگاه که وظیفه ملی آن را اقتضا کند، به انجام می‌رساند. ملت الجزایر به ارتش ملی مردمی خود افتخار می‌کند و برای تلاش‌هایی که در راه حفظ کشور از هر گونه تهدید خارجی و نیز برای نقش اساسی آن در حمایت از شهروندان، نهادها و اموال در برابر آفت تروریسم ایفا نموده است، سپاس‌گزاری و قدردانی می‌نماید؛ امری که به تقویت انسجام ملی و تحکیم روحیه همبستگی میان مردم و ارتش منجر شده است.

دولت بر حرفه‌ای سازی ارتش ملی مردمی و نوسازی آن نظارت دارد تا این ارتش از توانمندی‌های لازم جهت حفظ استقلال ملی، دفاع از حاکمیت ملی، وحدت و تمامیت ارضی کشور و نیز حفاظت از مرزهای زمینی، هوایی و دریایی برخوردار باشد.

ملتی که به ارزش‌های معنوی ریشه‌دار خود پایبند است و سنت‌های همبستگی و عدالت را حفظ می‌کند، به توانایی خود در مشارکت موثر در پیشرفت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی در جهان امروز و فردا اطمینان دارد.

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

الجزایر، سرزمین اسلام، بخش جدایی ناپذیر از مغرب عربی بزرگ، سرزمینی عربی و آمازیغی، و کشوری مدیترانه‌ای و آفریقایی است که به پرتو انقلاب خود - انقلاب یکم نوامبر - افتخار می‌کند و به احترامی که در جهان به دست آورده و همچنان در حفظ آن با پابندی به تمامی مسائل عادلانه در جهان کوشا بوده است، ارج می‌نهد.

الجزایر که به صلح، حقوق بشر و توسعه پایبند است، سیاست خارجی خود را به سمت تقویت حضور و نفوذ خود در محافل بین‌المللی و مشارکت‌های مبتنی بر منافع متقابل سوق می‌دهد؛ مشارکت‌هایی که به طور کامل با گزینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی ملی آن همسو و هماهنگ است و در چارچوب احترام به اهداف و اصول سازمان ملل متحد، اتحادیه آفریقا و اتحادیه کشورهای عربی دنبال می‌شود.

افتخار ملت، فداکاری‌های آن، احساس مسئولیت و پابندی دیرینه‌اش به آزادی و عدالت اجتماعی، همگی بهترین ضمانت برای احترام به اصول این قانون اساسی به شمار می‌رود؛ قانونی که به تصویب می‌رسد و به نسل‌های آینده، که وارثان پیشگامان آزادی و سازندگان جامعه آزاد هستند، منتقل می‌گردد.

این مقدمه جزء لاینفک این قانون اساسی به شمار می‌آید.

بخش اول: اصول کلی حاکم بر جامعه الجزایری

فصل اول: الجزایر

اصل ۱

الجزایر جمهوری دموکراتیک خلقی است و یک واحد تجزیه ناپذیر می باشد.

اصل ۲

دین دولت، اسلام است.

اصل ۳

زبان عربی زبان ملی و رسمی است.

زبان عربی همچنان زبان رسمی دولت باقی می ماند.

شورای عالی زبان عربی زیر نظر رئیس جمهور تشکیل می شود.

شورای عالی زبان عربی به طور ویژه مامور به تلاش در جهت شکوفایی زبان عربی و گسترش کاربرد آن در زمینه های

علمی و فناوری و تشویق ترجمه به این زبان با این هدف می باشد.

اصل ۴

زبان آمازیغی نیز همچنین یک زبان ملی و رسمی است.

دولت برای ارتقاء و توسعه آن با همه گونه های زبانی مورد استفاده در سراسر خاک ملی تلاش می کند.

مجمع و فرهنگستان الجزایری زبان آمازیغی زیر نظر رئیس جمهور تشکیل می شود. این مجمع بر اساس کارهای

کارشناسان استوار است و مامور فراهم سازی شرایط لازم برای ارتقاء زبان آمازیغی به منظور تحقق جایگاه آن به

عنوان زبان رسمی در آینده می باشد.

چگونگی اجرای این اصل به موجب قانون خاص تعیین می گردد.

اصل ۵

پایتخت جمهوری، شهر الجزیره است.

اصل ۶

پرچم ملی و سرود ملی از دستاوردهای انقلاب اول نوامبر ۱۹۵۴ هستند و تغییرناپذیرند.

این دو نماد که از نمادهای انقلاب‌اند، نمادهای جمهوری با ویژگی‌های زیر می‌باشند:

- پرچم الجزایر سبز و سفید است که در وسط آن یک ستاره و هلال به رنگ قرمز قرار دارد.
- سرود ملی «قسما» است با تمام بندهای آن.

مهر دولتی به موجب قانون تعیین می‌گردد.

فصل دوم: ملت

اصل ۷

مردم منبع کلیه قدرت ها است.

حاکمیت ملی تنها متعلق به مردم می باشد.

اصل ۸

قدرت بنیانگذاری (تاسیسی) متعلق به مردم است.

مردم، حاکمیت خود را از طریق نهادهای قانون اساسی که خود برمی گزینند، اعمال می کنند.

مردم این حاکمیت را همچنین از طریق همه پرسی و به وسیله نمایندگان منتخب خود اعمال می نمایند.

رئیس جمهور می تواند مستقیماً به اراده مردم مراجعه نماید.

اصل ۹

مردم برای خود نهادهایی برمی گزینند که هدف آنها تحقق موارد زیر است:

- حفظ و حمایت از حاکمیت و استقلال ملی؛
- حفظ و حمایت از هویت و وحدت ملی؛
- حفاظت از آزادی های اساسی شهروندان و شکوفایی اجتماعی و فرهنگی ملت؛
- ارتقاء عدالت اجتماعی؛
- تضمین شفافیت در اداره امور عمومی؛
- از بین بردن نابرابری های منطقه ای در زمینه توسعه؛
- تشویق به ساختن اقتصادی متنوع که به تمام ظرفیت های طبیعی، انسانی و علمی کشور بها می دهد؛
- حمایت از اقتصاد ملی در برابر هرگونه شکل از دست درازی، اختلاس، رشوه خواری، تجارت غیرقانونی، سوءاستفاده، تصاحب غیرقانونی، مصادره نامشروع و قاچاق سرمایه ها.

اصل ۱۰

دولت بر نقش آفرینی فعال جامعه مدنی در مشارکت در اداره امور عمومی نظارت دارد.

اصل ۱۱

نهادهای از انجام اعمال زیر خودداری می‌ورزند:

- اقدامات فتوایی، منطقه‌گرایی و خویشاوند سالاری؛
- برقراری روابط استثماری و وابستگی؛
- رفتارهایی که با اخلاق اسلامی و ارزش‌های انقلاب نوامبر مغایرت داشته باشد.

اصل ۱۲

مردم در انتخاب نمایندگان خود آزاد هستند.

هیچ محدودیتی برای نمایندگان مردم وجود ندارد مگر آنچه در قانون اساسی و قانون انتخابات تصریح شده است.

فصل سوم: دولت

اصل ۱۳

دولت موجودیت و مشروعیت خود را از اراده مردم می گیرد.

شعار دولت: «به وسیله مردم و برای مردم» است.

دولت تنها در خدمت مردم است.

اصل ۱۴

دولت حاکمیت خود را بر قلمرو خشکی، حریم هوایی و آب های خود اعمال می نماید.

همچنین دولت حق حاکمیت خود را که توسط حقوق بین الملل به رسمیت شناخته شده است، بر کلیه مناطق مختلف قلمرو دریایی که به آن تعلق دارد، اعمال می کند.

اصل ۱۵

به هیچ وجه اجازه واگذاری یا چشم پوشی از هیچ بخشی از خاک ملی وجود ندارد.

اصل ۱۶

دولت بر پایه اصول نمایندگی دموکراتیک، تفکیک قوا، تضمین حقوق و آزادی ها و عدالت اجتماعی بنیان نهاده می شود.

مجلس منتخب چارچوبی است که مردم از طریق آن اراده خود را ابراز می دارند و بر عملکرد نهادهای عمومی نظارت می کنند.

دولت، دموکراسی مشارکتی را در سطح واحدهای محلی، به ویژه از طریق جامعه مدنی، تشویق می نماید.

اصل ۱۷

واحدهای محلی دولت عبارتند از شهرداری و استان.

شهرداری، واحد پایه ای (اساسی) محسوب می شود.

به منظور تحقق توازن اقتصادی و اجتماعی برای شهرداری‌های کم‌توسعه و تامین بهتر نیازهای ساکنان آن‌ها، قانون می‌تواند تدابیر ویژه‌ای را برای برخی از شهرداری‌های کمتر توسعه‌یافته اختصاص دهد.

اصل ۱۸

روابط میان دولت و واحدهای محلی بر اصول تمرکززدایی و عدم تمرکزگرایی اداری استوار است.

اصل ۱۹

شورای منتخب، پایه‌گذار اصل عدم تمرکز و محمل مشارکت شهروندان در اداره امور عمومی است.

اصل ۲۰

مالکیت عمومی متعلق به جامعه ملی است.

این مالکیت شامل منابع زیرزمینی، معادن، سنگ‌های معدنی، منابع طبیعی انرژی، ثروت‌های معدنی و منابع طبیعی زنده در مناطق مختلف مالکیت ملی دریایی، آب‌ها و جنگل‌ها می‌باشد.

همچنین شامل حمل‌ونقل ریلی، دریایی و هوایی، پست و ارتباطات کابلی و بی‌سیم و سایر املاکی است که در قانون تعیین شده است.

اصل ۲۱

دولت موظف است بر موارد زیر نظارت نماید:

- حفاظت از اراضی کشاورزی؛
- تضمین محیط زیست سالم به منظور حفاظت از افراد و تأمین رفاه آنان؛
- تضمین آگاه‌سازی مستمر نسبت به مخاطرات زیست‌محیطی؛
- استفاده عقلانی از منابع آبی، منابع انرژی فسیلی و سایر منابع طبیعی؛
- حفاظت از محیط زیست در ابعاد زمینی، دریایی و هوایی و اتخاذ کلیه تدابیر مناسب برای مجازات آلوده‌کنندگان.

اصل ۲۲

اموال ملی را قانون تعیین می‌کند.

اموال ملی متشکل از اموال عمومی و خصوصی‌ای است که در مالکیت دولت، ایالت (ولایت) و شهرداری قرار دارد.

اموال ملی مطابق با قانون اداره می شود.

اصل ۲۳

دولت تجارت خارجی را سازماندهی می کند.

قانون، شرایط اعمال و کنترل تجارت خارجی را نیز تعیین می کند.

اصل ۲۴

ایجاد هر گونه منصب عمومی یا انجام هر گونه تقاضای عمومی که هدف آن تحقق منافع عمومی نباشد، ممنوع است. مشاغل و ماموریت ها در نهادهای دولتی نمی توانند منبعی برای کسب ثروت و یا وسیله ای برای خدمت به منافع شخصی باشند.

هر کارمند عمومی موظف است در چارچوب انجام وظایف خود، از هر گونه وضعیت تعارض منافع اجتناب ورزد. هر شخصی که به سمت عالی در دولت منصوب می شود یا در پارلمان یا در نهادهای ملی انتخاب یا منصوب می گردد و یا در شورایی محلی برگزیده می شود، موظف است در آغاز و پایان ماموریت یا دوره مسئولیت خود، دارایی های خود را اعلام نماید.

چگونگی اجرای این احکام را قانون تعیین می کند.

اصل ۲۵

قانون، سوءاستفاده از نفوذ و تجاوز در اعمال قدرت را مجازات می کند.

اصل ۲۶

اداره در خدمت شهروند است.

قانون بی طرفی اداره را تضمین می کند.

اداره موظف است طی مهلتی معقول و با ارائه پاسخ مستدل به درخواست هایی که مستلزم صدور تصمیم اداری است، پاسخ دهد.

اداره در چارچوب احترام به مشروعیت و ارائه خدمات بدون تعلل، با عموم مردم با بی طرفی رفتار می کند.

اصل ۲۷

نهادهای خدمات عمومی برای تمامی مراجعه کنندگان دسترسی برابر به خدمات را بدون هرگونه تبعیض تضمین می کنند.

نهادهای خدمات عمومی بر پایه اصول تداوم، سازگاری مستمر، پوشش عادلانه قلمرو ملی و در صورت لزوم، تضمین حداقل خدمات فعالیت می کنند.

اصل ۲۸

دولت مسئول امنیت اشخاص و اموال است.

اصل ۲۹

دولت در چارچوب احترام به حقوق بین الملل و توافقات منعقد شده با کشورهای میزبان یا محل اقامت، از حقوق و منافع شهروندان در خارج از کشور حمایت می کند.

دولت حفظ هویت و کرامت شهروندان مقیم خارج را تضمین کرده و تقویت پیوندهای آنان با ملت و بسیج مشارکتشان در توسعه کشور مبدأ را مورد توجه قرار می دهد.

اصل ۳۰

توان دفاعی ملت، سازماندهی، حمایت و توسعه آن حول محور ارتش ملی مردمی انجام می شود.

ماموریت دائمی ارتش ملی مردمی، حفظ استقلال ملی و دفاع از حاکمیت ملی است.

همچنین ارتش ملی مردمی مسئول دفاع از وحدت کشور، تمامیت ارضی و حفاظت از قلمرو زمینی، هوایی و دریایی آن می باشد.

ارتش ملی مردمی همچنین از منافع حیاتی و راهبردی کشور مطابق با مفاد قانون اساسی دفاع می کند.

اصل ۳۱

الجزایر از توسل به جنگ به منظور تعرض به حاکمیت مشروع و آزادی دیگر ملل خودداری می کند.

الجزایر برای حل اختلافات بین المللی از راه های مسالمت آمیز تلاش می نماید.

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

الجزایر می تواند در چهارچوب احترام به اصول و اهداف سازمان ملل متحد، اتحادیه آفریقا و اتحادیه کشورهای عربی، در حفظ صلح مشارکت داشته باشد.

اصل ۳۲

الجزایر با همه ملت هایی که برای آزادی سیاسی و اقتصادی، حق تعیین سرنوشت و مبارزه با هرگونه تبعیض نژادی تلاش می کنند، اعلام همبستگی می نماید.

اصل ۳۳

الجزایر برای تقویت همکاری بین المللی و گسترش روابط دوستانه میان کشورها بر اساس برابری، منافع متقابل و عدم مداخله در امور داخلی، تلاش می کند و اصول و اهداف منشور سازمان ملل متحد را می پذیرد و به آن پایبند است.

بخش دوم: حقوق اساسی، آزادی‌های عمومی و وظایف

فصل اول: حقوق اساسی و آزادی‌های عمومی

اصل ۳۴

مفاد قانون اساسی که مربوط به حقوق اساسی، آزادی‌های عمومی و تضمین‌های آن‌ها می‌باشد، برای تمامی مقامات و نهادهای عمومی الزام‌آور است.

حقوق، آزادی‌ها و تضمین‌ها تنها به موجب قانون و به دلایل مرتبط با حفظ نظم عمومی و امنیت، حمایت از اصول بنیادین ملی و نیز به منظور صیانت از حقوق و آزادی‌های دیگری که در قانون اساسی مقرر شده‌اند، قابل محدود شدن هستند.

در هر حال، این محدودیت‌ها نباید به ماهیت و جوهر حقوق و آزادی‌ها تعرض نماید.

به منظور تحقق امنیت حقوقی، دولت هنگام تدوین قوانین مرتبط با حقوق و آزادی‌ها، موظف است شفافیت، دسترسی‌پذیری و ثبات آن‌ها را تضمین نماید.

اصل ۳۵

دولت، حقوق و آزادی‌های اساسی را تضمین می‌کند.

نهادهای جمهوری با هدف تضمین برابری همه شهروندان زن و مرد در حقوق و تکالیف، موظف به رفع موانعی هستند که مانع شکوفایی شخصیت انسانی شده و مشارکت مؤثر همگان در زندگی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را محدود می‌سازد.

اصل ۳۶

تابعیت الجزایری به موجب قانون تعریف می‌شود.

قانون، شرایط کسب، حفظ، سلب یا از دست دادن تابعیت الجزایری را تعیین می‌کند.

اصل ۳۷

همه شهروندان در برابر قانون برابرند و از حمایت مساوی برخوردارند.

هیچ گونه تبعیضی به دلایل تولد، نژاد، جنسیت، عقیده یا هر شرط و وضعیت شخصی یا اجتماعی دیگر قابل توجیه نمی باشد.

اصل ۳۸

حق حیات، ذاتی انسان بوده و تحت حمایت قانون قرار دارد و هیچ کس را نمی توان از آن محروم کرد مگر در مواردی که قانون تعیین می کند.

اصل ۳۹

دولت تضمین می کند که حرمت انسان نقض نشود.

هر گونه خشونت جسمی یا روانی و هر گونه تعرض به کرامت انسان ممنوع است.

قانون، اعمال شکنجه، رفتارهای خشن، غیرانسانی یا تحقیرآمیز و همچنین قاچاق انسان را مجازات می کند.

اصل ۴۰

دولت از زنان در برابر تمامی اشکال خشونت در همه اماکن و شرایط، در فضای عمومی، محیط کار و حوزه خصوصی، حمایت می کند.

قانون، بهره مندی قربانیان از مراکز پذیرش، سامانه های حمایت و کمک های قضایی را تضمین می نماید.

اصل ۴۱

هر شخصی بی گناه فرض می شود مگر آنکه محکمه ای قضایی در چارچوب دادرسی عادلانه او را محکوم نماید.

اصل ۴۲

اشخاص نیازمند از حق برخورداری از کمک قضایی بهره مندند.

قانون شرایط اجرای این حکم را تعیین می کند.

اصل ۴۳

هیچ کس را نمی توان محکوم کرد مگر بر اساس قانونی که پیش از ارتکاب عمل مجرمانه تصویب شده باشد.

اصل ۴۴

هیچ کس تعقیب، بازداشت یا زندانی نمی شود مگر طبق شرایطی که قانون تعیین کرده و بر اساس تشریفات مقرر در آن.

هر فرد بازداشتی باید از دلایل بازداشت خود آگاه گردد.

بازداشت موقت یک اقدام استثنایی است؛ قانون علل، مدت و شرایط تمدید آن را مشخص می سازد.

قانون، اقدامات و اعمال بازداشت خودسرانه را مجازات می کند.

اصل ۴۵

بازداشت موقت در جریان تحقیقات کیفری، تحت نظارت قضایی قرار دارد و مدت آن نمی تواند بیش از چهل و هشت (۴۸) ساعت باشد.

فرد بازداشتی حق دارد فوراً با خانواده خود تماس بگیرد.

باید به شخصی که برای بازداشت مورد بررسی قرار می گیرد، حق تماس با وکیل خود اطلاع داده شود، و قاضی می تواند در شرایط استثنایی که قانون پیش بینی کرده است، این حق را محدود نماید.

تمدید مدت بازداشت موقت تنها به صورت استثنایی و طبق شرایط تعیین شده در قانون امکان پذیر است.

در پایان مدت بازداشت موقت، در صورتی که شخص بازداشت شده درخواست نماید، باید معاینه پزشکی از وی به عمل آید، و در هر حال، باید از وجود این امکان مطلع شود.

انجام معاینه پزشکی برای افراد نابالغ اجباری است.

چگونگی اجرای این اصل توسط قانون تعیین می شود.

اصل ۴۶

هر شخصی که قربانی بازداشت یا حبس موقت خودسرانه یا اشتباه قضایی شده باشد، حق دریافت غرامت را دارد.

شرایط و چگونگی اجرای این حکم توسط قانون تعیین می شود.

اصل ۴۷

هر شخصی حق دارد از حریم زندگی خصوصی و شرافت خود محافظت نماید.

هر فردی حق دارد مکاتبات و ارتباطات خصوصی خود را به هر شکلی که باشد، محرمانه نگه دارد.

حقوق مذکور در بندهای اول و دوم جز با دستور مستدل مقام قضایی قابل نقض نیست.

حفاظت از افراد در فرآیند پردازش داده‌های شخصی، حقی اساسی است.

هر گونه نقض این حقوق، طبق قانون مجازات می‌شود.

اصل ۴۸

دولت تضمین می‌کند که حرمت منزل نقض نگردد.

هیچگونه بازرسی انجام نمی‌شود مگر به موجب قانون و در چهارچوب احترام به آن.

هیچگونه بازرسی انجام نمی‌شود مگر با دستور کتبی مقام قضایی صلاحیت دار.

اصل ۴۹

هر شهروندی که از حقوق مدنی و سیاسی خود برخوردار است، حق دارد آزادانه محل اقامت خود را انتخاب کرده و آزادانه در سراسر خاک کشور رفت و آمد نماید.

هر شهروندی حق ورود به خاک کشور و خروج از آن را دارد.

این حقوق تنها برای مدت معین و با تصمیم مستدل مقام قضایی می‌تواند محدود شود.

اصل ۵۰

هر تبعه خارجی که به طور قانونی در خاک کشور اقامت دارد، از حمایت قانونی نسبت به شخص و اموال خود برخوردار است.

هیچ کس را نمی‌توان استرداد نمود جز بر اساس توافق‌نامه بین‌المللی مصوب یا بر اساس قانون.

در هیچ حالتی نمی‌توان پناهنده سیاسی را که به طور قانونی از حق پناهندگی برخوردار شده است، مسترد یا اخراج نمود.

اصل ۵۱

حرمت آزادی بیان محترم شمرده می‌شود و نباید به آن تعرض شود.

آزادی انجام مناسک دینی تضمین شده و در چارچوب احترام به قانون انجام می شود.
دولت حفاظت از اماکن عبادی در برابر هر گونه تاثیر سیاسی یا ایدئولوژیکی را تضمین می کند.

اصل ۵۲

آزادی بیان تضمین شده است.
آزادی اجتماع و آزادی تظاهرات مسالمت آمیز تضمین شده و تنها با اعلام قبلی قابل انجام است.
قانون شرایط و نحوه انجام آن ها را تعیین می کند.

اصل ۵۳

حق تاسیس انجمن ها تضمین شده و با اعلام قبلی قابل اجراست.
دولت انجمن های دارای منفعت عمومی را تشویق می کند.
قانون خاص شرایط و نحوه تاسیس انجمن ها را مشخص می کند.
انجمن ها تنها با حکم قضایی منحل می شوند.

اصل ۵۴

آزادی مطبوعات کتبی، صوتی-بصری و الکترونیکی تضمین شده است.
آزادی مطبوعات شامل موارد زیر است:

- آزادی بیان و خلاقیت خبرنگاران و همکاران مطبوعاتی؛
- حق خبرنگار در دسترسی به منابع اطلاعاتی در چارچوب قانون؛
- حق حفاظت از استقلال خبرنگار و حفظ اسرار حرفه ای؛
- حق تاسیس روزنامه ها و نشریات با اعلام قبلی؛
- حق تاسیس شبکه های تلویزیونی، رادیویی، وبسایت ها و روزنامه های الکترونیکی طبق شرایطی که قانون مشخص می کند؛
- حق انتشار اخبار، افکار، تصاویر و نظرات در چارچوب قانون و با احترام به اصول، ارزش های دینی، اخلاقی و فرهنگی ملت.

آزادی مطبوعات نباید برای تعدی به کرامت، آزادی‌ها و حقوق دیگران به کار رود.

انتشار سخنان تبعیض آمیز و نفرت انگیز ممنوع است.

جرائم مطبوعاتی نباید به مجازات حبس منجر شوند.

تعطیلی فعالیت روزنامه‌ها، نشریات، شبکه‌های تلویزیونی، رادیویی، وبسایت‌ها و روزنامه‌های الکترونیکی فقط با حکم قضایی ممکن است.

اصل ۵۵

هر شهروند حق دسترسی به اطلاعات، اسناد و آمار و دریافت و تبادل آن‌ها را دارد.

اجرای این حق نباید به حریم خصوصی دیگران، حقوق آن‌ها، منافع مشروع مؤسسات یا ملاحظات امنیت ملی لطمه بزند.

قانون نحوه اجرای این حق را تعیین می‌کند.

اصل ۵۶

هر شهروندی که شرایط قانونی را دارا باشد، حق دارد رأی دهد و انتخاب شود.

اصل ۵۷

حق تأسیس احزاب سیاسی به رسمیت شناخته شده و تضمین شده است.

تأسیس احزاب سیاسی بر اساس دین، زبان، نژاد، جنسیت، حرفه یا منطقه‌ای ممنوع است.

استناد به این حق نباید به آزادی‌های اساسی، ارزش‌ها و عناصر اصلی هویت ملی، وحدت ملی، امنیت و تمامیت ارضی، استقلال کشور، حاکمیت مردم، و همچنین ماهیت دموکراتیک و جمهوری دولت لطمه بزند.

احزاب سیاسی حق ندارند از تبلیغات حزبی مبتنی بر موارد مذکور در بند قبلی استفاده کنند.

دولت برخورد عادلانه‌ای با تمامی احزاب سیاسی تضمین می‌کند.

هر گونه وابستگی احزاب سیاسی به منافع یا نهادهای خارجی ممنوع است.

هیچ حزب سیاسی حق ندارد به هر نوع خشونت یا اجبار متوسل شود، هرچند ماهیت یا شکل آن هر چه باشد.

اداره باید از هر گونه اقدامی که ذاتا مانع از اجرای این حق می شود، خودداری کند.

انحلال احزاب سیاسی تنها با حکم قضایی امکان پذیر است.

قانون عادی نحوه تاسیس احزاب سیاسی را مشخص می کند و نباید شامل مقرراتی باشد که آزادی تأسیس آن ها را محدود کند.

اصل ۵۸

احزاب سیاسی معتبر و رسمی، بدون هر گونه تبعیض و با رعایت مقررات اصل ۵۷ فوق، به ویژه از حقوق زیر بهره مند می شوند:

- آزادی های بیان، اندیشه، اجتماع و تظاهرات مسالمت آمیز؛
 - اختصاص زمان مناسب در رسانه های عمومی متناسب با میزان نمایندگی آنان در سطح ملی؛
 - تأمین مالی دولتی در صورت لزوم که طبق قانون و بر اساس میزان نمایندگی تعیین می شود؛
 - اعمال قدرت در سطوح محلی و ملی از طریق گردش دموکراتیک و در چارچوب مقررات این قانون اساسی.
- نحوه اجرای این اصل توسط قانون خاص تعیین می گردد.

اصل ۵۹

دولت برای ارتقاء حقوق سیاسی زنان تلاش می کند و با گسترش فرصت های نمایندگی آنان در مجالس منتخب، به این هدف می رسد. شرایط اجرای این حکم توسط یک قانون خاص مشخص می شود.

اصل ۶۰

مالکیت خصوصی تضمین شده است. مالکیت تنها در چارچوب قانون و با جبران خسارت عادلانه و منصفانه قابل مصادره است. حق ارث تضمین شده است. همچنین اموال وقف و اموال مؤسسات خیریه به رسمیت شناخته شده و قانون حفاظت از تخصیص آن ها را تضمین می کند.

اصل ۶۱

آزادی تجارت، سرمایه گذاری و کارآفرینی تضمین شده و در چارچوب قانون اعمال می شود.

اصل ۶۲

مقامات عمومی موظفند از مصرف کنندگان حفاظت کنند به گونه‌ای که امنیت، ایمنی، سلامت و حقوق اقتصادی آنان تضمین گردد.

اصل ۶۳

دولت موظف است امکان دسترسی شهروندان به موارد زیر را فراهم کند:

- آب آشامیدنی و حفظ آن برای نسل‌های آینده؛
- خدمات بهداشتی، به ویژه برای افراد نیازمند، و پیشگیری و مبارزه با بیماری‌های واگیر و همه‌گیری؛
- مسکن، به ویژه برای گروه‌های محروم.

اصل ۶۴

شهروندان حق دارند از محیط زیست سالم در چارچوب توسعه پایدار برخوردار باشند. وظایف اشخاص حقیقی و حقوقی در حفاظت از محیط زیست توسط قانون تعیین می‌گردد.

اصل ۶۵

حق آموزش و پرورش تضمین شده است و دولت به طور مداوم بر بهبود کیفیت آن نظارت دارد.

آموزش عمومی رایگان است، مشروط بر شرایط تعیین شده توسط قانون؛

آموزش ابتدایی و متوسطه اجباری است و دولت نظام آموزشی ملی را سازماندهی می‌کند؛

دولت موظف است بی‌طرفی مؤسسات آموزشی را تضمین و ماهیت تربیتی و علمی آن‌ها را حفظ کند تا از هرگونه تأثیر سیاسی یا ایدئولوژیک محافظت شوند؛

مدرسه پایه اصلی آموزش شهروندی به شمار می‌آید؛

دولت موظف است برابری در دسترسی به آموزش و آموزش حرفه‌ای را تضمین کند.

اصل ۶۶

کار، حق و تکلیف است.

هر کار در مقابل دریافت دستمزد انجام می‌شود.

قانون در جریان انجام کار، حق برخورداری از حمایت، امنیت و بهداشت را تضمین می نماید.

حق استراحت تضمین شده است و شرایط بهره‌مندی از آن را قانون تعیین می کند.

قانون، حق کارگر را در بهره‌مندی از تأمین اجتماعی تضمین می کند.

به کارگیری کودکان مشمول مجازات قانونی است.

دولت در جهت ارتقای آموزش‌های حرفه‌ای اقدام می نماید و سیاست‌هایی را برای کمک به ایجاد فرصت‌های شغلی تدوین می کند.

شرایط به کارگیری کارکنان در راستای منافع عمومی را قانون معین می سازد.

اصل ۶۷

همه شهروندان در تصدی مسئولیت‌ها و مشاغل دولتی برابرند، به استثنای مسئولیت‌ها و مشاغلی که به حاکمیت و امنیت ملی مربوط می شود.

قانون شرایط اجرای این حکم را تعیین می کند.

اصل ۶۸

دولت به ارتقای برابری میان زنان و مردان در بازار کار اهتمام می ورزد.

دولت، ارتقای زنان در مناصب مدیریتی در نهادها و ادارات عمومی و همچنین در سطح موسسات را تشویق و حمایت می نماید.

اصل ۶۹

حق تشکیل سندیکا (تشکل صنفی) تضمین شده است و در چارچوب قانون به طور آزاد اعمال می شود.

فعالان بخش اقتصادی می توانند در قالب رعایت قوانین، در سازمان‌های کارفرمایی متشکل شوند.

اصل ۷۰

حق اعتصاب به رسمیت شناخته شده و در چارچوب قانون اعمال می گردد.

قانون می تواند اعمال این حق را در حوزه‌های دفاع ملی و امنیت یا در تمامی خدمات و فعالیت‌های عمومی که برای منافع حیاتی کشور ضروری‌اند، ممنوع یا محدود نماید.

اصل ۷۱

خانواده تحت حمایت دولت قرار دارد.

حقوق کودک از سوی دولت و خانواده، با رعایت مصلحت عالی کودک، مورد حمایت قرار می گیرد.

دولت از کودکان رها شده یا فاقد نسب معلوم، حمایت و سرپرستی به عمل می آورد.

والدین مکلف به تامین تربیت فرزندان خود هستند و در صورت قصور، تحت پیگرد قضایی قرار می گیرند.

فرزندان موظف به احسان و یاری رساندن به والدین خود می باشند و در صورت تخلف، مشمول پیگرد قانونی می گردند.

قانون هرگونه خشونت، بهره کشی و رها کردن کودکان را مشمول مجازات قرار می دهد.

دولت در راستای تامین حمایت و کمک به سالمندان تلاش می کند.

اصل ۷۲

دولت مکلف است ادغام اقشار محروم و دارای نیازهای ویژه را در زندگی اجتماعی تضمین نماید.

قانون، شرایط و چگونگی اجرای این حکم را تعیین می کند.

اصل ۷۳

دولت موظف است وسایل و امکانات نهادی و مادی لازم را به منظور توسعه ظرفیت ها و شکوفایی قابلیت های خلاقانه جوانان فراهم آورد.

دولت مشارکت جوانان در زندگی سیاسی را تشویق می نماید..

دولت حمایت از جوانان در برابر آسیب های اجتماعی را تضمین می کند.

چگونگی اجرای مفاد این اصل مطابق قانون معین می گردد.

اصل ۷۴

آزادی خلاقیت فکری، از جمله در ابعاد علمی و هنری آن، مصون و تضمین شده است.

محدودیت بر این آزادی تنها در صورتی مجاز خواهد بود که کرامت اشخاص، منافع عالی ملت یا ارزش‌ها و ثوابت ملی مخدوش گردد.

حقوق ناشی از خلاقیت فکری تحت حمایت قانون قرار دارد.

در صورت انتقال حقوق ناشی از خلاقیت فکری، دولت برای صیانت از منافع عمومی می‌تواند حق شُفعه را اعمال نماید.

اصل ۷۵

آزادی‌های دانشگاهی و آزادی پژوهش علمی تضمین شده است.

دولت در جهت ارتقاء، توسعه و بهره‌برداری از پژوهش علمی در راستای تحقق توسعه پایدار کشور اهتمام می‌ورزد.

اصل ۷۶

حق بهره‌مندی از فرهنگ تضمین شده است.

هر فرد بدون هرگونه تبعیض، به طور برابر با سایرین، حق برخورداری از فرهنگ را دارا می‌باشد.

دولت به حمایت و صیانت از میراث فرهنگی ملی، اعم از مادی و غیرمادی، ملتزم است و تدابیر لازم جهت حفاظت از آن اتخاذ می‌نماید.

اصل ۷۷

هر شهروند حق دارد به صورت فردی یا جمعی، به مراجع اداری کشور دادخواست تقدیم نموده و درخواست‌هایی را در خصوص مسائل مرتبط با منافع عمومی یا اقدامات ناقض حقوق اساسی خویش مطرح نماید.

اداره ذیربط مکلف است در مهلتی معقول به این دادخواست‌ها پاسخ دهد.

فصل دوم: وظایف

اصل ۷۸

هیچ کس نمی تواند به جهل قانون استناد نماید.

قوانین و مقررات صرفا پس از انتشار رسمی قابل استناد خواهند بود.

همگان موظف به رعایت قانون اساسی و تبعیت از قوانین جمهوری می باشند.

اصل ۷۹

هر شهروند موظف است از استقلال، حاکمیت، تمامیت ارضی کشور، وحدت ملت و کلیه نمادها و شعائر دولتی حفاظت و صیانت به عمل آورد.

قانون با نهایت شدت، مجازات خیانت، جاسوسی، همدستی با دشمن و تمامی جرائم علیه امنیت دولت را مقرر می دارد.

اصل ۸۰

هر شهروند موظف است وظایف خود را با اخلاص در قبال جامعه ملی انجام دهد.

تعهد شهروند در برابر وطن و الزام به مشارکت در دفاع از آن، دو وظیفه مقدس و دائمی هستند.

دولت تضمین می کند که نمادهای انقلاب، جان شهدا، کرامت خانواده های آنان و مجاهدان محترم شمرده شوند.

دولت در جهت ارتقاء نگارش تاریخ ملت و آموزش آن به نسل های نوپا تلاش می کند.

اصل ۸۱

هر فرد می تواند تمامی آزادی های خود را در چارچوب احترام به حقوق شناخته شده دیگران در قانون اساسی، به ویژه

احترام به حق حیثیت، زندگی خصوصی، حمایت از خانواده، کودکان و جوانان، اعمال نماید.

اصل ۸۲

هیچ مالیاتی جز به موجب قانون وضع نمی شود.

تمامی مؤدیان مالیاتی در برابر مالیات برابرند و قانون موارد و شرایط معافیت کامل یا جزئی از آن را تعیین می کند.

پرداخت مالیات از وظایف شهروندی است.

هیچ مالیات، عوارض، رسم یا حق دیگری از هر نوع، به طور عطف به ماسبق اعمال نمی شود.

هر اقدامی که با هدف دور زدن اصل برابری مؤدیان مالیاتی انجام شود، لطمه به منافع جامعه ملی تلقی می گردد.

فرار و تقلب مالیاتی مشمول مجازات قانونی است.

اصل ۸۳

هر شهروند موظف است مالکیت عمومی و منافع جامعه ملی را محافظت کرده و به مالکیت دیگران احترام بگذارد.

بخش سوم: سازماندهی قوا و تفکیک آنها

فصل اول: رئیس جمهور

اصل ۸۴

رئیس جمهور، به عنوان رئیس کشور، مظهر وحدت ملت است و در تمامی شرایط بر وحدت سرزمینی و حاکمیت ملی نظارت می کند.

وی از قانون اساسی پاسداری کرده و بر رعایت آن نظارت دارد.

رئیس جمهور مظهر دولت در داخل و خارج کشور است.

وی می تواند مستقیماً با ملت سخن بگوید.

اصل ۸۵

رئیس جمهور از طریق رأی عمومی مستقیم و مخفی انتخاب می شود.

پیروزی در انتخابات مستلزم کسب اکثریت مطلق آرای اعلام شده رأی دهندگان است.

قانون خاص نحوه اجرای مفاد این اصل را تعیین می کند.

اصل ۸۶

رئیس جمهور قدرت عالی را در چهارچوب مفاد قانون اساسی اعمال می کند.

اصل ۸۷

برای نامزدی در انتخابات ریاست جمهوری، دارا بودن شرایط زیر الزامی است:

- برخورداری از تابعیت اصیل الجزایری صرف، به نحوی که اصالت تابعیت الجزایری پدر و مادر را اثبات نماید؛
- عدم تحصیل تابعیت کشور خارجی؛
- اعتقاد به دین اسلام؛

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

- داشتن سن کامل چهل (۴۰) سال در روز تسلیم درخواست نامزدی؛
 - برخورداری از کلیه حقوق مدنی و سیاسی؛
 - اثبات این که همسر وی نیز صرفاً دارای تابعیت اصیل الجزایری است؛
 - اثبات اقامت دائم و انحصاری در قلمرو ملی الجزایر به مدت حداقل ده (۱۰) سال پیش از تاریخ تسلیم درخواست نامزدی؛
 - اثبات مشارکت در انقلاب یکم نوامبر ۱۹۵۴، در صورتی که پیش از ماه ژوئیه ۱۹۴۲ میلادی متولد شده باشد؛
 - اثبات انجام خدمت نظام وظیفه یا ارائه دلیل قانونی برای عدم انجام آن؛
 - در صورتی که پس از ماه ژوئیه ۱۹۴۲ میلادی متولد شده باشد، اثبات عدم مشارکت والدین در اقدامات مخالف انقلاب یکم نوامبر ۱۹۵۴؛
 - ارائه اظهارنامه عمومی از اموال منقول و غیرمنقول خود در داخل و خارج از کشور.
- چگونگی اجرای مفاد این اصل به موجب قانون خاص تعیین می گردد.

اصل ۸۸

دوره تصدی مقام ریاست جمهوری پنج (۵) سال است.

هیچ شخصی نمی تواند بیش از دو دوره متوالی یا غیر متوالی این منصب را احراز نماید.

در صورتی که دوره ریاست جمهوری به علت استعفای رئیس جمهور مستقر یا به هر دلیل دیگری قطع گردد، آن دوره به عنوان یک دوره کامل تلقی می شود.

اصل ۸۹

رئیس جمهور منتخب در حضور کلیه نهادهای عالی کشور، در طول هفته پس از انتخاب، در برابر مردم سوگند یاد می کند و بلافاصله پس از آن، رسماً انجام وظایف خود را آغاز می نماید.

اصل ۹۰

متن سوگند ریاست جمهوری به شرح ذیل می باشد:

«بسم الله الرحمن الرحيم،

با وفاداری به فداکاری های عظیم و ارواح پاک شهیدان والامقام و
ارزش های جاودان انقلاب نوامبر، به خدای متعال سوگند یاد می کنم که

دین اسلام را محترم شمارم و آن را ارج نهم؛ از قانون اساسی دفاع نمایم؛ بر استمرار دولت نظارت داشته باشم و برای تامین شرایط لازم جهت عملکرد منظم نهادها و نظام قانون اساسی تلاش نمایم؛ در تحکیم مسیر دموکراتیک کوشش نمایم؛ به آزادی انتخاب مردم، به نهادهای جمهوری و قوانین آن احترام گذارم؛ از اموال و دارایی‌های عمومی صیانت نمایم؛ از تمامیت ارضی و وحدت سرزمینی کشور و اتحاد ملت و امت پاسداری کنم؛ آزادی‌ها و حقوق اساسی انسان و شهروند را حفظ نمایم؛ بی‌وقفه برای پیشرفت و شکوفایی ملت تلاش نمایم و تمامی توان خویش را برای تحقق آرمان‌های عالی عدالت، آزادی و صلح در جهان به کار گیرم.

خداوند بر آنچه می‌گویم گواه است.»

اصل ۹۱

رئیس‌جمهور علاوه بر اختیاراتی که صراحتاً در سایر مفاد قانون اساسی به وی اعطا شده است، از اختیارات و صلاحیت‌های زیر برخوردار است:

۱. فرماندهی عالی نیروهای مسلح جمهوری را بر عهده دارد و مسئول دفاع ملی می‌باشد؛
۲. اعزام یگان‌هایی از ارتش ملی مردمی به خارج از کشور را پس از تصویب پارلمان با اکثریت دو سوم اعضای هر یک از دو مجلس پارلمان، تصمیم‌گیری می‌کند؛
۳. سیاست خارجی کشور را تعیین و هدایت می‌نماید؛
۴. ریاست شورای وزیران را بر عهده دارد؛
۵. نخست‌وزیر یا رئیس دولت را حسب مورد منصوب و برکنار می‌نماید؛
۶. اختیار صدور مقررات اجرایی را دارا است؛
۷. فرمان‌های ریاست جمهوری را امضا می‌کند؛
۸. از حق صدور عفو، کاهش مجازات یا تبدیل آن برخوردار است؛
۹. می‌تواند در خصوص هر موضوع دارای اهمیت ملی از طریق همه‌پرسی، نظر مردم را جویا شود؛
۱۰. نهاد انتخاباتی را فرا می‌خواند؛
۱۱. می‌تواند تصمیم به برگزاری انتخابات زودهنگام ریاست جمهوری بگیرد؛
۱۲. معاهدات بین‌المللی را منعقد و تصویب می‌کند؛

۱۳. نشان‌ها، مدال‌ها و گواهی‌های افتخاری کشور را اعطا می‌نماید؛

اصل ۹۲

رئیس‌جمهور به‌ویژه در مشاغل و مناصب زیر انتصاب انجام می‌دهد:

۱. مناصب و مسئولیت‌هایی که در قانون اساسی تصریح شده‌اند؛
 ۲. مناصب غیرنظامی و نظامی در کشور؛
 ۳. انتصابات که در شورای وزیران و به پیشنهاد نخست‌وزیر یا رئیس‌دولت، حسب مورد، انجام می‌شود؛
 ۴. رئیس‌اول دیوان عالی کشور؛
 ۵. رئیس دادگاه عالی اداری؛
 ۶. دبیرکل دولت؛
 ۷. رئیس بانک الجزایر؛
 ۸. قضات؛
 ۹. مسئولان دستگاه‌های امنیتی؛
 ۱۰. استانداران؛
 ۱۱. اعضای هیئت‌های مدیریتی نهادهای تنظیم‌گر؛
- رئیس‌جمهور سفرای جمهوری و فرستادگان ویژه در خارج را منصوب می‌نماید و به مأموریت آنان پایان می‌دهد؛ همچنین، استوارنامه نمایندگان دیپلماتیک خارجی و پایان مأموریت آنان را دریافت می‌کند.
- علاوه بر مناصبی که در بندهای ۴ و ۵ فوق‌الذکر مقرر شده‌اند، قانون خاص وظایف قضایی دیگری را که رئیس‌جمهور در آنها منصوب می‌کند، تعیین می‌نماید.

اصل ۹۳

رئیس‌جمهور می‌تواند برخی از اختیارات خویش را به نخست‌وزیر یا رئیس‌دولت، حسب مورد، تفویض نماید.

با این حال، رئیس‌جمهور به هیچ وجه مجاز نیست که اختیار انتصاب نخست‌وزیر یا رئیس‌دولت و اعضای دولت و همچنین رؤسا و اعضای نهادهای قانون اساسی که قانون اساسی شیوه دیگری برای انتصاب آنان پیش‌بینی نکرده است را تفویض نماید.

همچنین، وی نمی‌تواند اختیار توسل به همه‌پرسی، انحلال مجلس ملی مردمی، اتخاذ تصمیم در خصوص برگزاری پیش از موعد انتخابات قانون‌گذاری، و اجرای احکام مندرج در مواد ۹۱، ۹۲، ۹۷ تا ۱۰۰، ۱۰۲، ۱۴۲، ۱۴۸، ۱۴۹ و ۱۵۰ قانون اساسی را به دیگری تفویض نماید.

اصل ۹۴

چنانچه رئیس‌جمهوری به علت بیماری خطرناک و مزمن قادر به انجام وظایف خویش نباشد، دادگاه قانون اساسی به صورت قانونی و بدون تاخیر تشکیل جلسه می‌دهد و پس از احراز وجود مانع به وسیله تمامی ابزارهای مقتضی، با اکثریت سه چهارم (۳/۴) اعضای خود به پارلمان پیشنهاد می‌کند که اثبات مانع را اعلام نماید.

پارلمان، که با حضور مشترک هر دو مجلس تشکیل می‌شود، با اکثریت دو سوم (۲/۳) اعضای خود، ثبوت مانع برای رئیس‌جمهوری را اعلام می‌نماید و رئیس مجلس امت را برای تصدی موقت ریاست کشور، حداکثر به مدت چهل و پنج (۴۵) روز، مامور انجام وظایف ریاست جمهوری می‌نماید. این مأموریت با رعایت احکام مندرج در اصل ۹۶ قانون اساسی انجام می‌پذیرد.

چنانچه مانع پس از سپری شدن مهلت چهل و پنج (۴۵) روزه همچنان ادامه یابد، براساس تشریفات مندرج در دو بند پیشین و بر اساس احکام بعدی این اصل، وضعیت خالی شدن مقام ریاست جمهوری از طریق استعفا، اعلام می‌شود.

در صورت استعفا یا وفات رئیس‌جمهوری، دادگاه قانون اساسی الزاما تشکیل جلسه داده و خالی شدن قطعی منصب ریاست جمهوری را احراز و بلافاصله گواهی آن را به پارلمان که الزاما تشکیل جلسه می‌دهد، ابلاغ می‌نماید.

رئیس مجلس امت وظایف ریاست کشور را برای مدت حداکثر نود (۹۰) روز بر عهده می‌گیرد؛ طی این مدت، انتخابات ریاست جمهوری برگزار می‌گردد. در صورت عدم امکان برگزاری انتخابات در این مدت، می‌توان با اخذ نظر دادگاه قانون اساسی، این مهلت را برای مدت حداکثر نود (۹۰) روز دیگر تمدید نمود.

رئیس دولتی که بدین ترتیب منصوب می‌گردد، مجاز به نامزدی برای ریاست جمهوری نمی‌باشد.

چنانچه استعفا یا وفات رئیس‌جمهوری با خالی شدن منصب رئیس مجلس امت به هر علتی همزمان شود، دادگاه قانون اساسی الزاما تشکیل جلسه داده و با اکثریت سه چهارم (۳/۴) اعضای خود، خالی شدن نهایی مقام ریاست جمهوری و وجود مانع برای رئیس مجلس امت را احراز می‌نماید. در این حالت، رئیس دادگاه قانون اساسی عهده‌دار وظایف ریاست کشور می‌گردد.

رئیس دولتی که به موجب شرایط فوق منصوب می‌شود، وظایف خود را بر اساس احکام پیش گفته و مطابق اصل ۹۶ قانون اساسی ایفا می‌کند و امکان نامزدی برای ریاست جمهوری را ندارد.

اصل ۹۵

پس از تایید نامزدی برای انتخابات ریاست جمهوری از سوی دادگاه قانون اساسی، انصراف از نامزدی صرفاً در صورت بروز مانع جدی که دادگاه قانون اساسی به موجب قانون آن را احراز نماید، و یا در صورت فوت نامزد، امکان‌پذیر است.

در صورت کناره‌گیری یکی از نامزدها در دور دوم انتخابات، روند انتخاباتی بدون در نظر گرفتن این کناره‌گیری ادامه خواهد یافت.

در صورت فوت یکی از نامزدهای دور دوم یا بروز مانع قانونی برای وی، دادگاه قانون اساسی، لزوم برگزاری مجدد کلیه مراحل انتخابات را اعلام می‌نماید و در این حالت، مهلت سازماندهی انتخابات جدید حداکثر تا مدت شصت (۶۰) روز تمدید می‌گردد.

در جریان اجرای احکام این اصل، رئیس‌جمهوری وقت یا کفیل ریاست کشور تا زمان ادای سوگند رئیس‌جمهوری جدید در سمت خود باقی می‌ماند.

شرایط و شیوه‌های اجرای احکام این اصل به موجب قانون خاص تعیین خواهد شد.

اصل ۹۶

دولت مستقر در زمان بروز مانع برای رئیس‌جمهوری، یا وفات و استعفای وی، تا زمانی که رئیس‌جمهور جدید به انجام وظایف خویش مبادرت ورزد، قابل برکناری یا تعدیل نمی‌باشد.

نخست‌وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، در صورت نامزدی برای ریاست جمهوری الزاماً از مقام خویش استعفا می‌نماید و در این صورت، وظایف نخست‌وزیر یا رئیس دولت توسط یکی از اعضای دولت که از سوی کفیل ریاست کشور منصوب می‌گردد، انجام می‌شود.

در دوره‌های مندرج در مواد ۹۴ و ۹۵ این قانون اساسی، احکام بندهای ۸ و ۹ اصل ۹۱ و همچنین مواد ۱۰۴، ۱۴۲، ۱۵۱، ۱۶۲، ۲۱۹، ۲۲۱ و ۲۲۲ قانون اساسی قابل اجرا نمی‌باشد.

علاوه بر این، اجرای مواد ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰ و ۱۰۲ قانون اساسی در این دو دوره منوط به اخذ موافقت پارلمان، متشکل از دو مجلس به صورت مشترک، پس از مشورت با دادگاه قانون اساسی و شورای عالی امنیت خواهد بود.

وضعیت‌های استثنایی

اصل ۹۷

رئیس‌جمهور، در صورت ضرورت فوری و حیاتی، پس از تشکیل جلسه شورای عالی امنیت و مشورت با رئیس مجلس امت، رئیس مجلس ملی مردمی، نخست‌وزیر یا رئیس دولت (حسب مورد) و رئیس دادگاه قانون اساسی، می‌تواند وضعیت اضطراری یا محاصره را به مدت حداکثر سی (۳۰) روز اعلام نماید و تمامی تدابیر لازم را برای بازگرداندن نظم و ثبات اتخاذ کند.

تمدید مدت وضعیت اضطراری یا محاصره تنها با تصویب پارلمان، که با حضور مشترک دو مجلس برگزار می‌شود، مجاز است.

قانون خاص، ضوابط و مقررات مربوط به اعلام و اداره وضعیت اضطراری و محاصره را تعیین می‌نماید.

اصل ۹۸

رئیس‌جمهور می‌تواند وضعیت استثنایی را زمانی اعلام کند که کشور با خطری فوری و جدی مواجه باشد که تهدیدی برای نهادهای قانون اساسی، استقلال ملی یا تمامیت ارضی کشور محسوب شود، به مدت حداکثر شصت (۶۰) روز. اعلام این وضعیت تنها پس از مشورت با رئیس مجلس امت، رئیس مجلس ملی مردمی، رئیس دادگاه قانون اساسی، استماع نظر شورای عالی امنیت و شورای وزیران انجام می‌گیرد.

در وضعیت استثنایی، رئیس‌جمهور مجاز است تمامی اقدامات استثنایی لازم را برای حفظ استقلال ملت و نهادهای قانون اساسی جمهوری اتخاذ نماید.

رئیس‌جمهور موظف است در این خصوص خطاب به ملت سخنرانی نماید.

پارلمان موظف به تشکیل جلسه فوری است.

تمدید مدت وضعیت استثنایی مستلزم موافقت اکثریت اعضای هر دو مجلس به صورت مشترک است.

وضعیت استثنایی با رعایت تشریفات و رویه‌های مقرر که منجر به اعلام آن شده است، خاتمه می‌یابد.

پس از انقضای مدت وضعیت استثنایی، رئیس‌جمهور موظف است کلیه تصمیمات اتخاذ شده در این مدت را جهت اخذ نظر دادگاه قانون اساسی ارائه نماید.

اصل ۹۹

رئیس جمهور، پس از استماع شورای عالی امنیت و مشورت با رئیس مجلس امت و رئیس مجلس ملی مردمی، در جلسه شورای وزیران، وضعیت بسیج عمومی را اعلام می نماید.

اصل ۱۰۰

در صورت وقوع تجاوز واقعی علیه کشور یا احتمال قریب الوقوع آن، مطابق ترتیبات مندرج در منشور سازمان ملل متحد، رئیس جمهور پس از تشکیل جلسه شورای وزیران، استماع شورای عالی امنیت و مشورت با رئیس مجلس امت، رئیس مجلس ملی مردمی و رئیس دادگاه قانون اساسی، جنگ را اعلام می دارد.

پارلمان ملزم به تشکیل جلسه فوری است.

رئیس جمهور موظف است در این خصوص خطاب به ملت اطلاع رسانی نماید.

اصل ۱۰۱

در مدت زمان جنگ، اجرای قانون اساسی به حالت تعلیق درمی آید و کلیه اختیارات به رئیس جمهور واگذار می شود. در صورتی که دوره ریاست جمهوری رئیس جمهور به پایان رسیده باشد، این دوره به طور خودکار تا پایان جنگ تمدید می گردد.

در صورت استعفا، فوت یا ناتوانی جسمی قانونی رئیس جمهور، رئیس مجلس امت به عنوان رئیس دولت، کلیه اختیارات مربوط به وضعیت جنگی را تحت همان شرایط رئیس جمهور بر عهده خواهد گرفت.

در صورت همزمانی خلأ در منصب رئیس جمهور و ریاست مجلس امت، وظایف رئیس دولت مطابق شرایط مذکور به رئیس دادگاه قانون اساسی واگذار می گردد.

اصل ۱۰۲

رئیس جمهور پیمان های آتش بس و معاهدات صلح را امضا می نماید.

رئیس جمهور موظف است پیش از امضا، نظر دادگاه قانون اساسی را در خصوص این پیمان ها جویا شود.

همچنین رئیس جمهور مکلف است فوراً این پیمان ها را جهت تصویب صریح به هر یک از مجالس پارلمان ارائه نماید.

فصل دوم: دولت

اصل ۱۰۳

در صورتی که انتخابات قانون گذاری به اکثریت ریاست جمهوری منجر شود، دولت توسط نخست وزیر هدایت می شود.

در صورتی که انتخابات قانون گذاری به اکثریت پارلمانی منجر شود، دولت توسط رئیس دولت هدایت می گردد. دولت از نخست وزیر یا رئیس دولت - بنا به مورد - و وزیرانی که آن را تشکیل می دهند، تشکیل می شود.

اصل ۱۰۴

رئیس جمهور اعضای دولت را بنا به پیشنهاد نخست وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - منصوب می نماید.

اصل ۱۰۵

در صورتی که انتخابات قانون گذاری به اکثریت ریاست جمهوری منجر شود، رئیس جمهور، نخست وزیر را منصوب می نماید و او را مکلف می سازد که تشکیل دولت را پیشنهاد کرده و برنامه عملی برای اجرای برنامه ریاست جمهوری را تهیه نماید تا آن را به شورای وزیران ارائه کند.

اصل ۱۰۶

نخست وزیر برنامه عملی دولت را به مجلس ملی مردمی جهت تصویب ارائه می نماید.

مجلس ملی مردمی به همین منظور، بحث عمومی برگزار می کند.

نخست وزیر می تواند در پرتو مباحث مجلس ملی مردمی و با مشورت رئیس جمهور، برنامه عملی دولت را تطبیق و اصلاح نماید.

نخست وزیر گزارشی درباره برنامه عملی دولت به مجلس امت ارائه می دهد، همان گونه که توسط مجلس ملی مردمی به تصویب رسیده است.

مجلس امت می تواند در این چارچوب، قطعنامه ای صادر نماید.

اصل ۱۰۷

در صورت عدم تصویب برنامه عملی دولت توسط مجلس ملی مردمی، نخست وزیر استعفای دولت را به رئیس جمهور تقدیم می نماید.

رئیس جمهور مجدداً نخست وزیر را طبق همان سازوکارها منصوب می نماید.

اصل ۱۰۸

در صورتی که مجدداً مجلس ملی مردمی با تصویب مخالفت نماید، انحلال آن الزامی است.

دولت موجود به اداره امور عادی کشور ادامه می دهد تا زمانی که مجلس ملی مردمی انتخاب شود، مشروط بر آن که این مهلت از سه (۳) ماه تجاوز نکند.

اصل ۱۰۹

نخست وزیر، برنامه کاری ای را که توسط مجلس ملی مردمی تصویب شده است، اجرا و هماهنگ می کند.

اصل ۱۱۰

اگر انتخابات قانونگذاری به اکثریتی پارلمانی منجر شود که مخالف اکثریت ریاست جمهوری باشد، رئیس جمهور، رئیس دولت را از میان اکثریت پارلمانی منصوب نموده و او را مکلف به تشکیل دولت و تهیه برنامه اکثریت پارلمانی می کند.

چنانچه رئیس دولت منصوب شده نتواند ظرف سی (۳۰) روز دولت خود را تشکیل دهد، رئیس جمهور رئیس دولت جدیدی را منصوب نموده و او را به تشکیل دولت مأمور می نماید.

رئیس دولت، در هر صورت، برنامه دولت خود را ابتدا به هیئت دولت عرضه نموده و سپس مطابق با شرایط مقرر در مواد ۱۰۶ (بندهای ۱، ۳ و ۴)، ۱۰۷ و ۱۰۸ به پارلمان ارائه می دهد.

اصل ۱۱۱

نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، موظف است سالیانه گزارش سیاست کلی را به مجلس ملی مردمی ارائه دهد.

پس از ارائه گزارش سیاست کلی، فعالیت های دولت مورد بحث و بررسی قرار می گیرد.

این بحث می تواند با صدور قطعنامه به پایان برسد.

همچنین ممکن است این بحث منجر به ارائه طرح عدم کفایت دولت از سوی مجلس ملی مردمی طبق مفاد مواد ۱۶۱ و ۱۶۲ گردد.

نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، می تواند از مجلس ملی مردمی درخواست رأی اعتماد نماید.

در صورت عدم تصویب رأی اعتماد، نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، استعفای دولت را ارائه می دهد.

در این وضعیت، رئیس جمهور می تواند پیش از پذیرش استعفا، به مفاد اصل ۱۵۱ مراجعه نماید.

نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، می تواند گزارش سیاست کلی را به مجلس امت نیز ارائه دهد.

اصل ۱۱۲

نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، علاوه بر اختیاراتی که به طور صریح در سایر مفاد قانون اساسی به وی اعطا شده است، از صلاحیت های زیر برخوردار است:

۱. هدایت، هماهنگی و نظارت بر کار دولت؛
۲. تقسیم اختیارات میان اعضای دولت با رعایت مفاد قانون اساسی؛
۳. اجرای قوانین و مقررات؛
۴. ریاست جلسات دولت؛
۵. امضای مصوبات اجرایی؛
۶. انتصاب در مشاغل مدنی دولتی که در صلاحیت انتصاب رئیس جمهور نباشد و یا توسط رئیس جمهور به وی تفویض شده باشد؛
۷. نظارت بر حسن اداره خدمات عمومی و سازمان های عمومی.

اصل ۱۱۳

نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، می تواند استعفای دولت را به رئیس جمهور تقدیم نماید.

فصل سوم: پارلمان

اصل ۱۱۴

قدرت قانون گذاری توسط پارلمانی متشکل از دو مجلس: مجلس ملی مردمی و مجلس امت، اعمال می شود.
هر یک از دو مجلس دارای اختیار مستقل در تهیه و تصویب قوانین می باشند.

اصل ۱۱۵

پارلمان مطابق با شرایط مقرر در مواد ۱۰۶، ۱۱۱، ۱۵۸ و ۱۶۰ قانون اساسی، بر عملکرد دولت نظارت می کند.
مجلس ملی مردمی نظارت مقرر در مواد ۱۶۱ و ۱۶۲ قانون اساسی را اعمال می کند.

اصل ۱۱۶

اپوزیسیون پارلمانی دارای حقوقی است که مشارکت موثر آن را در فعالیتهای پارلمانی و زندگی سیاسی تضمین می نماید، از جمله:

۱. آزادی بیان، اظهارنظر و تجمع؛
 ۲. بهره مندی از کمک های مالی بر اساس نسبت نمایندگی در پارلمان؛
 ۳. مشارکت موثر در فعالیتهای قانون گذاری و نظارت بر عملکرد دولت؛
 ۴. برخورداری از نمایندگی تضمین شده جهت مشارکت موثر در نهادهای هر دو مجلس پارلمان، به ویژه ریاست دوره ای کمیسیون ها؛
 ۵. حق ارجاع موضوع به دادگاه قانون اساسی مطابق با بند ۲ اصل ۱۹۳ قانون اساسی؛
 ۶. مشارکت در دیپلماسی پارلمانی؛
- هر یک از دو مجلس پارلمان، ماهیانه جلسه ای را به بررسی دستور کاری که توسط یک یا چند گروه پارلمانی مخالف ارائه شده است، اختصاص می دهد.

آیین نامه داخلی هر یک از دو مجلس چگونگی اجرای این اصل را تعیین می نماید.

اصل ۱۱۷

پارلمان در چارچوب صلاحیتهای قانونی خود، به اعتماد و آرمان های ملت وفادار می ماند.

اصل ۱۱۸

نماینده یا عضو مجلس امت به طور کامل به انجام وظایف نمایندگی خود اختصاص می‌یابد.

آیین‌نامه داخلی هر یک از مجلس ملی مردمی و مجلس امت، مقرراتی را در خصوص لزوم مشارکت موثر اعضای خود در کار کمیسیون‌ها و جلسات عمومی پیش‌بینی می‌کند و در صورت غیبت، مجازات‌های مقرر در این خصوص اعمال می‌گردد.

هر یک از دو مجلس پارلمان، قوانین و مقررات را با حضور اکثریت اعضای خود به رأی می‌گذارند.

اصل ۱۱۹

دولت می‌تواند از پارلمان درخواست کند تا لوایح قانونی را از طریق رویه فوری به تصویب برساند.

قانون خاص شرایط و چگونگی اجرای این حکم را تعیین می‌کند.

اصل ۱۲۰

نماینده منتخب در مجلس ملی مردمی یا مجلس امت که به یک حزب سیاسی تعلق دارد و به صورت داوطلبانه وابستگی حزبی خود را که بر اساس آن انتخاب شده، تغییر دهد، به موجب قانون از نمایندگی خود سلب می‌شود.

دادگاه قانون اساسی، پس از دریافت اطلاعات الزامی از سوی رئیس مجلس مربوطه، خالی شدن کرسی را اعلام می‌کند.

قانون خاص چگونگی جایگزینی وی را مشخص می‌نماید.

نماینده‌ای که از حزب خود کناره‌گیری کرده یا از آن اخراج شده است، همچنان به عنوان نماینده مستقل به وظایف خود ادامه می‌دهد.

اصل ۱۲۱

اعضای مجلس ملی مردمی از طریق رأی‌گیری عمومی، مستقیم و مخفی انتخاب می‌شوند.

دو سوم (۳/۲) از اعضای مجلس امت از طریق رأی‌گیری غیرمستقیم و مخفی انتخاب می‌شوند، به نحوی که از هر استان دو نماینده از میان اعضای شوراهای مردمی شهرداری‌ها و شوراهای مردمی ولایتی برگزیده می‌شوند.

رئیس‌جمهور یک سوم (۳/۱) باقی‌مانده از اعضای مجلس امت را از میان شخصیت‌ها و شایستگان ملی در حوزه‌های علمی، حرفه‌ای، اقتصادی و اجتماعی منصوب می‌کند.

اصل ۱۲۲

دوره نمایندگی مجلس ملی مردمی پنج (۵) سال است.

دوره نمایندگی مجلس امت شش (۶) سال می باشد.

ترکیب مجلس امت هر سه (۳) سال یک بار به میزان نصف اعضا تجدید می گردد.

تمدید دوره فعالیت پارلمان تنها در شرایط بسیار وخیم که برگزاری انتخابات عادی را غیرممکن می سازد، امکان پذیر است.

پارلمان، با تشکیل جلسه مشترک دو مجلس، این وضعیت را با صدور تصمیمی بنا به پیشنهاد رئیس جمهور و پس از مشورت با دادگاه قانون اساسی، به رسمیت می شناسد.

هیچ کس نمی تواند بیش از دو دوره پارلمانی جداگانه یا متوالی به فعالیت بپردازد.

اصل ۱۲۳

کیفیت انتخاب نمایندگان و نحوه انتخاب یا انتصاب اعضای مجلس امت و شرایط صلاحیت آنها برای انتخاب، نظام عدم صلاحیت انتخاباتی، موارد تعارض منافع و نظام مزایای پارلمانی، توسط قانون خاص تعیین می شود.

اصل ۱۲۴

احراز عضویت نمایندگان و اعضای مجلس امت در صلاحیت هر یک از مجلسین به طور جداگانه می باشد.

اصل ۱۲۵

وظیفه نمایندگی در مجلس ملی مردمی و مجلس امت، وظیفه ای ملی محسوب می شود و قابل جمع با مأموریت ها یا مناصب دیگر نیست.

اصل ۱۲۶

هر نماینده یا عضو مجلس امت که شرایط صلاحیت انتخاب را دارا نباشد یا آنها را از دست بدهد، مأموریت نمایندگی اش ساقط می شود.

مجلس ملی مردمی یا مجلس امت، حسب مورد، سقوط مأموریت را با اکثریت اعضای خود تصویب می کند.

اصل ۱۲۷

نماینده یا عضو مجلس امت در برابر همتایان خود مسئول است و آنان می توانند در صورت ارتکاب عملی که به حیثیت مأموریت نمایندگی خدشه وارد کند، وی را از مأموریتش عزل نمایند.

آیین نامه داخلی هر یک از مجلسین شرایط و ضوابط عزل نماینده یا عضو مجلس امت را مشخص می کند و این عزل، حسب مورد، توسط مجلس ملی مردمی یا مجلس امت با اکثریت اعضا تصویب می شود، بدون آنکه این امر مانع از پیگردهای دیگر مقرر در قانون گردد.

اصل ۱۲۸

شرایط پذیرش استعفای هر یک از اعضای پارلمان به موجب قانون خاص تعیین می گردد.

اصل ۱۲۹

عضو پارلمان در قبال اقداماتی که در چارچوب انجام وظایف مندرج در قانون اساسی انجام می دهد، از مصونیت برخوردار است.

اصل ۱۳۰

عضو پارلمان می تواند برای اقداماتی که مرتبط با وظایف پارلمانی وی نیستند، تحت پیگرد قضایی قرار گیرد مشروط به اینکه شخصاً و به طور صریح از مصونیت خود صرف نظر نماید.

در صورت عدم صرف نظر از مصونیت، مراجع ذی صلاح می توانند از دادگاه قانون اساسی درخواست تصمیم گیری درباره سلب یا عدم سلب مصونیت را نمایند.

اصل ۱۳۱

در صورت ارتکاب جرم یا جنایت توسط یکی از نمایندگان یا اعضای مجلس امت به طور مشهود و در حین وقوع، امکان بازداشت وی وجود دارد و مراتب فوراً به دفتر مجلس ملی مردمی یا دفتر مجلس امت، حسب مورد، اطلاع داده می شود.

دفتر مربوط می تواند درخواست توقف پیگرد و آزادی نماینده یا عضو مجلس امت را ارائه دهد و در ادامه مطابق احکام اصل ۱۳۰ فوق اقدام خواهد شد.

اصل ۱۳۲

شرایط جانشینی نماینده یا عضو مجلس امت در صورت خالی شدن کرسی وی، به موجب قانون خاص تعیین می گردد.

اصل ۱۳۳

دوره قانونگذاری الزاما در روز پانزدهم پس از تاریخ اعلام نتایج توسط دادگاه قانون اساسی آغاز می شود و به ریاست مسن ترین نماینده و با همکاری دو نماینده جوان تر از میان اعضا برگزار می گردد.

مجلس ملی مردمی هیئت رئیسه خود را انتخاب و کمیسیون های خود را تشکیل می دهد.

احکام پیش گفته بر مجلس امت نیز قابل اعمال است.

اصل ۱۳۴

رئیس مجلس ملی مردمی برای کل دوره قانونگذاری انتخاب می شود.

رئیس مجلس امت پس از هر تجدید جزئی در ترکیب این مجلس انتخاب می گردد و باید دارای شرایط مقرر در اصل ۸۷ قانون اساسی باشد.

اصل ۱۳۵

قانون خاص سازماندهی مجلس ملی مردمی و مجلس امت، نحوه فعالیت آنها و همچنین روابط کاری میان آنها و دولت را تعیین می نماید.

بودجه هر یک از دو مجلس توسط قانون تعیین می شود.

هر یک از مجلس ملی مردمی و مجلس امت آیین نامه داخلی خود را تنظیم و تصویب می کنند.

اصل ۱۳۶

جلسات پارلمان به صورت علنی برگزار می شود

مذاکرات پارلمان در صورت جلساتی ثبت و مطابق شرایط تعیین شده در قانون خاص منتشر می شود.

هر یک از مجلس ملی مردمی و مجلس امت می توانند بنا به درخواست رئیس آن، یا اکثریت اعضای حاضر، یا به درخواست نخست وزیر یا رئیس دولت (حسب مورد) جلساتی غیر علنی برگزار کنند.

اصل ۱۳۷

هر یک از مجلس ملی مردمی و مجلس امت کمیسیون‌های دائمی خود را در چارچوب آیین‌نامه داخلی تشکیل می‌دهند.

هر یک از کمیسیون‌های دائمی دو مجلس می‌توانند مأموریتی موقت جهت بررسی موضوعی مشخص یا وضعیت معینی تشکیل دهند.

آیین‌نامه داخلی هر یک از دو مجلس، مقررات حاکم بر مأموریت‌های تحقیقاتی را تعیین می‌نماید.

اصل ۱۳۸

پارلمان سالیانه در یک دوره عادی به مدت ده (۱۰) ماه تشکیل جلسه می‌دهد که از دومین روز کاری ماه سپتامبر آغاز شده و در آخرین روز کاری ماه ژوئن پایان می‌یابد.

نخست‌وزیر یا رئیس دولت (حسب مورد) می‌توانند جهت اتمام بررسی موضوعی در دستور کار، درخواست تمدید دوره عادی برای چند روز محدود را ارائه دهند.

پارلمان می‌تواند به ابتکار رئیس‌جمهور در دوره فوق‌العاده تشکیل جلسه دهد.

همچنین پارلمان می‌تواند به دعوت رئیس‌جمهور بنا به درخواست نخست‌وزیر یا رئیس دولت (حسب مورد) یا به درخواست دو سوم (۳/۲) اعضای مجلس ملی مردمی تشکیل جلسه فوق‌العاده دهد.

دوره فوق‌العاده پس از اتمام بررسی دستور کاری که به خاطر آن تشکیل شده است، خاتمه می‌یابد.

اصل ۱۳۹

پارلمان در حوزه‌هایی که قانون اساسی برای آن تعیین کرده است و همچنین در زمینه‌های زیر قانون‌گذاری می‌کند:

۱. حقوق و وظایف اساسی اشخاص، به ویژه نظام آزادی‌های عمومی، حمایت از آزادی‌های فردی و وظایف شهروندان؛
۲. قواعد کلی مربوط به احوال شخصیه و خانواده، به ویژه ازدواج، طلاق، نسب، اهلیت و ارث؛
۳. شرایط استقرار اشخاص؛
۴. قانون‌گذاری اساسی مربوط به تابعیت؛
۵. قواعد کلی مربوط به وضعیت بیگانگان؛

۶. قواعد مربوط به تشکیل نهادهای قضایی؛
۷. قواعد عمومی حقوق کیفری و آیین دادرسی کیفری، به ویژه تعیین جرایم سنگین (جنایات) و جرایم سبک (جنحه‌ها) و مجازات‌های مختلف مربوط به آن‌ها، عفو عمومی، استرداد مجرمان و نظام زندان‌ها.
۸. قواعد کلی آیین دادرسی مدنی و اداری و روش‌های اجرای احکام؛
۹. نظام تعهدات مدنی و تجاری و نظام مالکیت؛
۱۰. قواعد کلی مربوط به معاملات عمومی؛
۱۱. تقسیمات اداری کشور؛
۱۲. تصویب قوانین مالی؛
۱۳. ایجاد مالیات‌ها، عوارض، حقوق و هزینه‌های مختلف، تعیین مبانی، نرخ‌ها و نحوه وصول آن‌ها؛
۱۴. نظام گمرکی؛
۱۵. نظام انتشار پول، نظام بانکی، اعتبارات و بیمه‌ها؛
۱۶. قواعد کلی مربوط به آموزش و پژوهش علمی؛
۱۷. قواعد کلی مربوط به بهداشت عمومی و جمعیت؛
۱۸. قواعد کلی مربوط به قانون کار، تامین اجتماعی و اعمال حق تشکیل اتحادیه‌های صنفی؛
۱۹. قواعد کلی مربوط به محیط زیست، کیفیت زندگی و برنامه‌ریزی شهری؛
۲۰. قواعد کلی مربوط به حفاظت از ثروت حیوانی و گیاهی؛
۲۱. حفاظت و صیانت از میراث فرهنگی و تاریخی؛
۲۲. نظام عمومی جنگل‌ها و مراتع؛
۲۳. نظام عمومی آب‌ها؛
۲۴. نظام عمومی معادن، منابع هیدروکربنی و انرژی‌های تجدیدپذیر؛
۲۵. نظام املاک و مستغلات؛
۲۶. تضمینات اساسی برای کارمندان و قانون اساسی عمومی مربوط به خدمات دولتی؛
۲۷. قواعد کلی مربوط به دفاع ملی و نحوه به کارگیری نیروهای مسلح توسط مقامات مدنی؛
۲۸. قواعد مربوط به انتقال مالکیت از بخش عمومی به بخش خصوصی؛
۲۹. ایجاد انواع موسسات؛
۳۰. ایجاد نشان‌ها، مدال‌ها و عناوین افتخاری دولت.

اصل ۱۴۰

علاوه بر حوزه‌های ویژه قوانین خاص بر اساس قانون اساسی، پارلمان در حوزه‌های زیر قوانین خاص تصویب می‌کند:

- سازماندهی اختیارات عمومی و نحوه عملکرد آنها؛
- سیستم انتخابات؛
- قانون احزاب سیاسی؛
- قانون رسانه‌ها؛
- قانون اساسی قضایی و سازماندهی قضایی؛
- قانون مربوط به قوانین مالی.

تصویب قانون خاص با اکثریت مطلق نمایندگان و اعضای مجلس امت انجام می‌گیرد.

قانون خاص پیش از صدور، توسط دادگاه قانون اساسی از حیث مطابقت با قانون اساسی مورد بررسی قرار می‌گیرد.

اصل ۱۴۱

رئیس‌جمهور در موضوعاتی که در صلاحیت قانون‌گذاری قرار ندارند، اختیار صدور مقررات را داراست.

اجرای قوانین در حوزه مقررات‌گذاری در صلاحیت نخست‌وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد، می‌باشد.

اصل ۱۴۲

رئیس‌جمهور می‌تواند در موارد فوری در دوره عدم فعالیت مجلس ملی مردمی یا در دوران تعطیلات پارلمانی، پس از اخذ نظر دادگاه عالی اداری، با صدور فرمان قانون‌گذاری کند.

رئیس‌جمهور مکلف است این فرمان‌ها را جهت بررسی مطابقت با قانون اساسی، به دادگاه قانون اساسی ارجاع دهد و دادگاه موظف است حداکثر ظرف ده (۱۰) روز تصمیم خود را اتخاذ نماید.

رئیس‌جمهور فرمان‌هایی را که صادر کرده است، در نخستین نشست دوره بعدی به هر یک از دو مجلس پارلمان ارائه می‌دهد تا مورد تصویب قرار گیرد.

فرمان‌هایی که توسط پارلمان به تصویب نرسند، ملغی محسوب می‌شوند.

رئیس‌جمهور می‌تواند در وضعیت فوق‌العاده مندرج در اصل ۹۸ قانون اساسی، با صدور فرمان، قانون‌گذاری نماید.

فرمان‌ها در شورای وزیران اتخاذ می‌شوند.

اصل ۱۴۳

نخست‌وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - و نمایندگان مجلس ملی مردمی و اعضای مجلس امت، حق ابتکار قانونی دارند.

طرح‌های قانونی پس از اخذ نظر دادگاه عالی اداری به هیئت وزیران ارائه می‌شود و سپس نخست‌وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - آن‌ها را به دفتر مجلس ملی مردمی یا دفتر مجلس امت ارائه می‌کند.

اصل ۱۴۴

طرح‌های قانونی مرتبط با سازماندهی محلی، توسعه منطقه‌ای و تقسیمات اداری به دفتر مجلس امت ارائه می‌شود. به استثنای موارد مذکور در بند فوق، تمامی سایر طرح‌های قانونی به دفتر مجلس ملی مردمی ارائه می‌گردد.

اصل ۱۴۵

با رعایت احکام بند اول اصل ۱۴۴ فوق، هر طرح یا پیشنهاد قانونی باید به ترتیب در مجلس ملی مردمی و مجلس امت مورد بررسی قرار گیرد تا به تصویب برسد.

بررسی طرح‌های قانونی در مجلس ملی مردمی بر اساس متنی انجام می‌شود که توسط نخست‌وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - ارائه می‌گردد، یا متنی که مجلس امت در موضوعات مندرج در اصل ۱۴۴ فوق به تصویب رسانده است.

دولت متن تصویب شده توسط هر یک از دو مجلس را به مجلس دیگر ارائه می‌کند. هر مجلس متن تصویب شده توسط مجلس دیگر را بررسی و تصویب می‌کند.

در هر حال، مجلس امت متنی را که مجلس ملی مردمی به تصویب رسانده است، با اکثریت اعضای حاضر برای قوانین عادی و با اکثریت مطلق برای قوانین خاص تصویب می‌نماید.

در صورت بروز اختلاف میان دو مجلس، نخست‌وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - درخواست تشکیل کمیسیون مختلط مرکب از اعضای هر دو مجلس را در مهلتی حداکثر پانزده (۱۵) روزه می‌دهد تا متنی در خصوص موارد اختلافی پیشنهاد نماید؛ کمیسیون نیز مذاکرات خود را ظرف حداکثر پانزده (۱۵) روزه به پایان می‌رساند.

دولت این متن را برای تصویب به دو مجلس ارائه می‌کند و هیچ اصلاحیه‌ای جز با موافقت دولت نمی‌تواند بر آن وارد شود.

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

در صورت تداوم اختلاف میان دو مجلس، دولت می تواند از مجلس ملی مردمی بخواهد تصمیم نهایی را اتخاذ کند. در این صورت، مجلس ملی مردمی یا متنی را که توسط کمیسیون مختلط تهیه شده است تصویب می کند، و یا در صورت عدم امکان، آخرین متنی را که به تصویب رسیده است به تصویب می رساند.

در صورت عدم ارائه این درخواست از سوی دولت به مجلس ملی مردمی طبق بند پیشین، متن مورد نظر منتفی می گردد.

اصل ۱۴۶

پارلمان باید قانون بودجه را ظرف حداکثر هفتاد و پنج (۷۵) روز از تاریخ ارائه آن تصویب نماید.

در صورت عدم تصویب آن در مهلت مقرر، رئیس جمهور می تواند طرح دولت را به صورت فرمان تصویب نماید. سایر مراحل و تشریفات مطابق قانون خاص مندرج در اصل ۱۳۵ قانون اساسی تعیین می شود.

اصل ۱۴۷

هیچ پیشنهاد قانونی یا اصلاحیه ای که از سوی اعضای پارلمان ارائه می شود و منجر به کاهش درآمدهای عمومی یا افزایش هزینه های عمومی گردد، پذیرفته نمی شود؛ مگر آنکه همراه با تدابیری باشد که منجر به افزایش درآمدهای دولت یا صرفه جویی در فصلی دیگر از هزینه های عمومی شود، به نحوی که حداقل معادل مبالغ پیشنهادی برای هزینه ها باشد.

اصل ۱۴۸

رئیس جمهور قانون را ظرف سی (۳۰) روز از تاریخ دریافت آن صادر می کند.

با این حال، چنانچه یکی از مراجع مذکور در اصل ۱۹۳ قانون اساسی، قبل از صدور قانون، موضوع را به دادگاه قانون اساسی ارجاع دهد، این مهلت تا زمان صدور رأی دادگاه قانون اساسی طبق شرایط اصل ۱۹۴ متوقف می شود.

اصل ۱۴۹

رئیس جمهور می تواند ظرف سی (۳۰) روز پس از تصویب قانون، درخواست قرائت مجدد آن را ارائه دهد.

در این صورت، قانون تنها با اکثریت دو سوم (۲/۳) اعضای مجلس ملی مردمی و مجلس امت به تصویب می رسد.

اصل ۱۵۰

رئیس جمهور می تواند خطاب به پارلمان سخنرانی نماید.

اصل ۱۵۱

رئیس جمهور می تواند پس از مشورت با رئیس مجلس امت، رئیس مجلس ملی مردمی، رئیس دادگاه قانون اساسی، و نخست وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - تصمیم به انحلال مجلس ملی مردمی یا برگزاری انتخابات پیش از موعد مجلس بگیرد.

در هر دو حالت، این انتخابات ظرف حداکثر سه (۳) ماه برگزار می شود و در صورت عدم امکان برگزاری در این مهلت به هر علتی، این مدت پس از اخذ نظر دادگاه قانون اساسی حداکثر تا سه (۳) ماه دیگر تمدید می گردد.

اصل ۱۵۲

پارلمان می تواند به درخواست رئیس جمهور یا رئیس یکی از دو مجلس، بحث و گفت و گو پیرامون سیاست خارجی را آغاز کند.

در صورت لزوم، این بحث می تواند به تصویب بیانیه ای توسط پارلمان که در چارچوب اجلاس مشترک دو مجلس تشکیل شده است، منجر شود و این بیانیه به رئیس جمهور ابلاغ می گردد.

اصل ۱۵۳

رئیس جمهور پس از تصویب صریح هر یک از دو مجلس پارلمان، معاهدات ترک مخاصمه، صلح، اتحاد، ائتلاف، معاهدات مرتبط با مرزهای کشور، معاهدات مربوط به قوانین اشخاص، معاهداتی که بار مالی خارج از بودجه دولت به همراه دارند، و موافقت نامه های دوجانبه یا چندجانبه در خصوص مناطق آزاد تجاری، شراکت و یکپارچگی اقتصادی را به تصویب می رساند.

اصل ۱۵۴

معاهده هایی که رئیس جمهور بر اساس شرایط مندرج در قانون اساسی آن ها را تصویب می کند، بر قانون عادی برتری دارند.

اصل ۱۵۵

دولت اطلاعات و اسناد لازم را که پارلمان در چارچوب انجام وظایف نظارتی خود درخواست می کند، در اختیار آن قرار می دهد.

اصل ۱۵۶

دولت به هر یک از دو مجلس پارلمان گزارش استفاده از اعتبارات مالی مصوب هر سال مالی را ارائه می دهد. سال مالی از نظر پارلمان با تصویب قانونی که شامل تسویه بودجه سال مالی مربوطه توسط هر یک از دو مجلس است، خاتمه می یابد.

اصل ۱۵۷

کمیسیون های پارلمانی می توانند در خصوص هر موضوع مرتبط با منافع عمومی، اعضای دولت را احضار و استماع نمایند.

اصل ۱۵۸

نمایندگان پارلمان می توانند هر گونه سوال شفاهی یا کتبی را از هر یک از اعضای دولت مطرح نمایند. پاسخ به سوالات کتبی باید حداکثر ظرف سی (۳۰) روز به صورت مکتوب ارائه شود. در خصوص سوالات شفاهی، مهلت پاسخ نیز نباید از سی (۳۰) روز تجاوز کند. مجلس ملی مردمی و مجلس امت به طور متناوب، هفته ای یک جلسه ویژه به پاسخگویی دولت در قبال سوالات شفاهی نمایندگان مجلس و اعضای مجلس امت اختصاص می دهند. چنانچه هر یک از دو مجلس تشخیص دهد که پاسخ عضو دولت - اعم از شفاهی یا کتبی - مستلزم برگزاری بحث و مناظره است، بحث مذکور مطابق با شرایط مندرج در آیین نامه داخلی مجلس ملی مردمی و مجلس امت انجام خواهد شد.

سوالات و پاسخ ها مطابق با شرایط حاکم بر انتشار مشروح مذاکرات پارلمان، منتشر می شود.

اصل ۱۵۹

هر یک از مجلسین می‌توانند در چارچوب صلاحیت‌های خود، در هر زمان کمیسیون‌های تحقیق را در خصوص موضوعات دارای منافع عمومی تشکیل دهند.

تشکیل کمیسیون تحقیق در مورد وقایعی که تحت رسیدگی قضایی قرار دارند، مجاز نیست.

اصل ۱۶۰

نمایندگان پارلمان می‌توانند در هر موضوعی با اهمیت ملی و همچنین درباره نحوه اجرای قوانین، از دولت استیضاح به عمل آورند و پاسخ باید حداکثر ظرف سی (۳۰) روز ارائه شود.

اصل ۱۶۱

مجلس ملی مردمی می‌تواند در جریان بررسی بیانیه سیاست کلی دولت یا پس از انجام استیضاح، نسبت به رأی اعتماد به مسئولیت دولت، اقدام به رأی‌گیری در خصوص طرح عدم کفایت نماید.

طرح عدم کفایت تنها در صورتی پذیرفته می‌شود که دست کم به امضای هفت (۷/۱) اعضای مجلس برسد.

اصل ۱۶۲

طرح عدم کفایت با رأی اکثریت دو سوم (۳/۲) نمایندگان تصویب می‌شود.

رأی‌گیری در این خصوص تنها پس از سه (۳) روز از تاریخ ارائه طرح انجام می‌شود.

در صورت تصویب طرح عدم کفایت توسط مجلس ملی مردمی، نخست‌وزیر یا رئیس دولت - حسب مورد - استعفای دولت را به رئیس‌جمهور تقدیم می‌کند.

فصل چهارم: قوه قضائیه

اصل ۱۶۳

قوه قضائیه یک قوه مستقل است.

قاضی مستقل است و تنها تابع قانون می باشد.

اصل ۱۶۴

قوه قضائیه از جامعه و آزادی ها و حقوق شهروندان طبق قانون اساسی حمایت می کند.

اصل ۱۶۵

قوه قضائیه بر اساس اصول قانونی بودن و برابری استوار است.

دسترسی به دادگستری برای همگان فراهم است.

قانون، دادرسی در دو مرحله را تضمین می نماید و شرایط و شیوه های اجرای آن را تعیین می کند.

اصل ۱۶۶

قوه قضائیه احکام خود را به نام مردم صادر می کند. [نشان دهنده اصل حاکمیت مردمی در سیستم قضایی]

اصل ۱۶۷

مجازات های کیفری تابع اصول قانونی بودن و شخصی بودن می باشند.

اصل ۱۶۸

قوه قضائیه به اعتراضات و شکایات نسبت به تصمیمات مراجع اداری رسیدگی می کند.

اصل ۱۶۹

احکام و دستورات قضائی باید مستدل باشند.

احکام قضائی در جلسات علنی قرائت می گردند.

اصل ۱۷۰

قضات می‌توانند در انجام وظایف قضائی خود، با رعایت شرایطی که قانون تعیین می‌کند، از دستیاران مردمی بهره‌مند شوند.

اصل ۱۷۱

قاضی در انجام وظایف خود ملزم به اجرای معاهدات تصویب‌شده، قوانین جمهوری و همچنین آرای دادگاه قانون اساسی می‌باشد.

اصل ۱۷۲

قاضی صادرکننده حکم قابل انتقال نیست مگر در شرایطی که در بند دوم این اصل تصریح شده است. قاضی را نمی‌توان برکنار نمود، از کار معلق کرد، از خدمت معاف نمود یا در حین انجام وظیفه و به مناسبت آن علیه وی مجازات انضباطی اعمال کرد، مگر در موارد و با رعایت ضمانت‌هایی که قانون معین کرده است و با تصمیم مستدل شورای عالی قضائی.

در صورت تعرض به استقلال قاضی، وی موضوع را به شورای عالی قضائی گزارش می‌دهد.

دولت از قاضی حمایت کرده و معیشت او را تضمین می‌نماید.

نحوه اجرای مفاد این اصل توسط قانون خاص تعیین می‌شود.

اصل ۱۷۳

قاضی از هر عملی که با وظایف استقلال و سلامت رفتاری مغایرت داشته باشد خودداری می‌کند و به وظیفه رازداری مقید است.

قاضی در برابر شورای عالی قضائی نسبت به نحوه انجام وظیفه خود پاسخگو است و این امر طبق اشکال و آیین‌نامه‌هایی که قانون تعیین می‌کند، صورت می‌گیرد.

اصل ۱۷۴

قانون از متقاضی در برابر هرگونه سوءاستفاده یا خودسری که از جانب قاضی صادر گردد، حمایت می‌نماید.

اصل ۱۷۵

حق دفاع به رسمیت شناخته شده است.

در دعاوی کیفری، حق دفاع تضمین و مصون داشته می‌شود.

اصل ۱۷۶

وکیل از تضمین های قانونی برخوردار است که او را در برابر تمامی اشکال فشار مصون داشته و این امکان را برای وی فراهم می‌سازد تا حرفه خویش را در چارچوب قانون، با آزادی کامل و بدون هیچ محدودیتی اعمال نماید.

اصل ۱۷۷

هر شخص ذی‌نفع حق دارد برای استیفای حقوق خویش به مراجع قضایی مراجعه نماید و می‌تواند در کلیه مراحل رسیدگی قضایی از خدمات وکیل بهره‌مند گردد.

اصل ۱۷۸

کلیه دستگاه‌های ذی‌صلاح دولتی در هر زمان و مکان و تحت هر شرایطی مکلف به نظارت بر حسن اجرای احکام قضایی می‌باشند.

قانون هر فردی را که به استقلال قاضی تعرض نماید و یا حسن جریان عدالت و اجرای احکام صادره را مختل سازد، مجازات می‌کند.

اصل ۱۷۹

دیوان عالی مرجع نظارت و ارزیابی عملکرد شوراهای قضایی و دادگاه‌ها می‌باشد.

دادگاه عالی اداری مرجع نظارت و ارزیابی عملکرد دادگاه‌های اداری تجدیدنظر، دادگاه‌های اداری بدوی و سایر مراجع اداری رسیدگی‌کننده به دعاوی اداری است.

دیوان عالی و دادگاه عالی اداری، یگانگی و هماهنگی رویه‌های قضایی را در سراسر کشور تضمین نموده و بر رعایت قوانین حاکم نظارت دارند.

دیوان حل اختلاف، صلاحیت رسیدگی به تعارض صلاحیت میان مراجع قضایی عادی و مراجع قضایی اداری را داراست.

قانون خاص، تشکیلات، سازمان، نحوه اداره و صلاحیت‌های دیوان عالی، دادگاه عالی اداری و دیوان حل اختلاف را تعیین می‌نماید.

اصل ۱۸۰

شورای عالی قضایی، استقلال قوه قضائیه را تضمین می‌نماید.

ریاست شورای عالی قضایی بر عهده رئیس جمهور است.

رئیس جمهور می‌تواند ریاست شورای عالی قضایی را به رئیس اول دیوان عالی کشور محول نماید.

شورای عالی قضایی مرکب است از:

رئیس اول دیوان عالی به عنوان نائب رئیس؛

رئیس دادگاه عالی اداری؛

پانزده (۱۵) قاضی منتخب توسط همکاران خویش به شرح ذیل:

- سه (۳) قاضی از دیوان عالی کشور شامل دو (۲) قاضی رسیدگی کننده و یک (۱) قاضی از دادستانی عمومی؛

- سه (۳) قاضی از دادگاه عالی اداری شامل دو (۲) قاضی رسیدگی کننده و یک (۱) کمیسر دولت؛

- سه (۳) قاضی از شوراهای قضایی شامل دو (۲) قاضی رسیدگی کننده و یک (۱) قاضی از دادستان عمومی؛

- سه (۳) قاضی از مراجع قضایی اداری خارج از دادگاه عالی اداری شامل دو (۲) قاضی رسیدگی کننده و یک (۱) کمیسر دولت؛

- سه (۳) قاضی از محاکم تابع نظام قضایی عادی شامل دو (۲) قاضی رسیدگی کننده و یک (۱) قاضی از دادستان عمومی؛

شش (۶) شخصیت که به سبب شایستگی و تخصص، خارج از دستگاه قضایی انتخاب می‌شوند؛ دو (۲) نفر به انتخاب رئیس جمهور، دو (۲) نفر به انتخاب رئیس مجلس ملی مردمی از میان افراد غیر نماینده، دو (۲) نفر به انتخاب رئیس مجلس امت از میان اعضای غیر عضو مجلس؛

دو (۲) قاضی از میان نمایندگان سندیکای قضات؛

رئیس شورای ملی حقوق بشر.

قانون اساسی جمهوری دموکراتیک خلق الجزایر - ۱۵ جمادی الاول سال ۱۴۴۲ هجری قمری - ۳۰ دسامبر سال ۲۰۲۰ میلادی

قانون خاص نحوه انتخاب اعضای شورای عالی قضایی و قواعد سازمانی و نحوه عملکرد آن را معین می سازد.

اصل ۱۸۱

شورای عالی قضایی در چارچوب ضوابط مقرر در قانون، در خصوص انتصاب، انتقال و مسیر شغلی قضات اتخاذ تصمیم می نماید.

انتصاب در مناصب قضایی عالی بر اساس فرمان ریاست جمهوری و پس از اخذ نظر موافق شورای عالی قضایی انجام می شود.

رئیس اول دیوان عالی بر رعایت مفاد اساسنامه قضات و نظارت بر رعایت نظم و انضباط آنان نظارت می نماید.

اصل ۱۸۲

پیش از اعمال حق عفو از سوی رئیس جمهور، شورای عالی قضایی نظر مشورتی مقدماتی خود را ارائه می دهد.

دیوان عالی کشور

اصل ۱۸۳

دیوان عالی کشور صلاحیت دارد به جرایمی رسیدگی نماید که به موجب قانون، در زمره جرایم خیانت بزرگ (خیانت عظمی) قرار می گیرند و از سوی رئیس جمهور در دوران تصدی و انجام وظایف قانونی وی ارتکاب یافته باشند.

همچنین، دیوان عالی کشور صلاحیت دارد به جرائم سنگین (جنايات) و جرائم متوسط و سبک (جَنح) رسیدگی کند که نخست وزیر و رئیس دولت در حین انجام وظایفشان مرتکب می شوند.

ترکیب اعضا، تشکیلات سازمانی، شیوه اداره، صلاحیت ها و آیین دادرسی در دیوان عالی کشور به موجب قانون خاص تعیین و تنظیم می گردد.

بخش چهارم: نهادهای نظارتی

اصل ۱۸۴

نهادهای قانون اساسی و دستگاههای نظارتی مأموریت دارند تطابق اقدامات قانون گذاری و اجرایی را با قانون اساسی مورد بررسی قرار داده و بر نحوه به کارگیری و مدیریت منابع مادی و اموال عمومی نظارت نمایند.

فصل اول: دادگاه قانون اساسی

اصل ۱۸۵

دادگاه قانون اساسی نهادی مستقل است که مسئول تضمین احترام به قانون اساسی می باشد.

دادگاه قانون اساسی بر فعالیت نهادها و عملکرد دستگاههای عمومی نظارت دارد.

دادگاه قانون اساسی آیین نامه داخلی خود را تعیین می کند.

اصل ۱۸۶

دادگاه قانون اساسی از دوازده (۱۲) عضو تشکیل می شود:

چهار (۴) عضو توسط رئیس جمهور منصوب می شوند که یکی از آنان به عنوان رئیس دادگاه تعیین می گردد.

یک (۱) عضو توسط دیوان عالی از میان اعضای خود انتخاب می شود و یک (۱) عضو نیز توسط دادگاه عالی اداری از میان اعضای خود برگزیده می شود.

شش (۶) عضو توسط اساتید حقوق اساسی از طریق رأی گیری انتخاب می شوند. رئیس جمهور شرایط و چگونگی انتخاب این اعضا را تعیین می نماید.

اعضای دادگاه قانون اساسی پیش از آغاز به کار، در برابر رئیس اول دیوان عالی کشور سوگند یاد می کنند. متن سوگند به شرح زیر است:

«به خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم که وظایف خود را با صداقت و بی‌طرفی انجام دهم، رازداری جلسات را حفظ نمایم و از اتخاذ هرگونه موضع علنی در خصوص پرونده‌هایی که در صلاحیت دادگاه قانون اساسی است، خودداری نمایم.»

اصل ۱۸۷

شرایط لازم برای انتخاب یا انتصاب به عضویت دادگاه قانون اساسی به شرح زیر است:

حداقل پنجاه (۵۰) سال تمام در روز انتخاب یا انتصاب؛

دارا بودن حداقل بیست (۲۰) سال سابقه در حوزه حقوق و بهره‌مندی از آموزش در زمینه حقوق اساسی؛

برخورداری از حقوق مدنی و سیاسی و محکوم به مجازات محرومیت از آزادی نباشد.

عدم وابستگی حزبی.

به محض انتخاب یا انتصاب به عضویت دادگاه قانون اساسی، اعضا موظفند از هرگونه عضویت، مسئولیت، مأموریت، فعالیت یا حرفه آزاد دیگری کناره‌گیری نمایند.

اصل ۱۸۸

رئیس جمهور، رئیس دادگاه قانون اساسی را برای یک دوره شش (۶) ساله که غیرقابل تمدید است و با رعایت شرایط مقرر در اصل ۸۷ قانون اساسی - به استثنای شرط سن - منصوب می‌کند.

اعضای دادگاه قانون اساسی برای یک دوره شش (۶) ساله به انجام وظایف می‌پردازند و هر سه (۳) سال نیمی از اعضا تجدید می‌شوند.

آیین‌نامه داخلی دادگاه قانون اساسی شرایط و چگونگی این تجدید تدریجی را تعیین می‌کند.

اصل ۱۸۹

اعضای دادگاه قانون اساسی در قبال اقداماتی که در چارچوب وظایف‌شان انجام می‌دهند، از مصونیت برخوردارند. پیگرد قضایی اعضای دادگاه قانون اساسی به سبب اقداماتی خارج از انجام وظایف‌شان تنها با صرف نظر صریح ایشان از مصونیت یا با اجازه دادگاه قانون اساسی امکان‌پذیر است.

آیین نامه داخلی دادگاه قانون اساسی نحوه لغو مصونیت را تعیین می کند.

اصل ۱۹۰

علاوه بر صلاحیت هایی که به طور صریح در سایر مقررات قانون اساسی به دادگاه قانون اساسی اعطا شده است، این دادگاه درباره مطابقت معاهدات، قوانین و مقررات با قانون اساسی با صدور رأی تصمیم گیری می نماید.

امکان دارد دادگاه قانون اساسی پیش از تصویب معاهدات و پیش از صدور قوانین نسبت به انطباق آن ها با قانون اساسی مورد مشورت قرار گیرد.

همچنین، می توان ظرف یک ماه از تاریخ انتشار مقررات، دادگاه قانون اساسی را در خصوص مطابقت آن ها با قانون اساسی مطلع ساخت.

دادگاه قانون اساسی درباره انطباق قوانین و مقررات با معاهدات بر اساس ضوابط مندرج در بندهای ۲ و ۳ فوق تصمیم گیری می کند.

رئیس جمهور مکلف است پس از تصویب قوانین خاص توسط پارلمان، این قوانین را جهت بررسی مطابقت با قانون اساسی به دادگاه قانون اساسی ارجاع دهد. دادگاه قانون اساسی در خصوص کل متن اظهار نظر می کند.

دادگاه قانون اساسی همچنین درباره مطابقت آیین نامه داخلی هر یک از دو مجلس پارلمان با قانون اساسی طبق فرآیند فوق تصمیم گیری می نماید.

اصل ۱۹۱

دادگاه قانون اساسی به شکایاتی که درباره نتایج موقت انتخابات ریاست جمهوری، انتخابات پارلمانی و همه پرسی ها دریافت می کند رسیدگی نموده و نتایج نهایی تمام این فرآیندها را اعلام می کند.

اصل ۱۹۲

دادگاه قانون اساسی می تواند از سوی مراجع مندرج در اصل ۱۹۳ درباره اختلافات احتمالی میان نهادهای قانون اساسی مورد مشورت قرار گیرد.

این مراجع می توانند همچنین برای تفسیر یک یا چند حکم قانون اساسی به دادگاه قانون اساسی مراجعه نمایند و این دادگاه نظر خود را اعلام خواهد کرد.

اصل ۱۹۳

دادگاه قانون اساسی می تواند از سوی رئیس جمهور یا رئیس مجلس امت یا رئیس مجلس ملی مردمی یا نخست وزیر یا رئیس دولت، حسب مورد مورد مشورت قرار گیرد.

همچنین می تواند از سوی چهل (۴۰) نماینده مجلس یا بیست و پنج (۲۵) عضو مجلس امت مورد مشورت قرار گیرد. صلاحیت ارجاع موضوع به دادگاه قانون اساسی به شرح بندهای اول و دوم این اصل شامل موارد مربوط به ایراد عدم انطباق با قانون اساسی که در اصل ۱۹۵ آمده نمی شود.

اصل ۱۹۴

دادگاه قانون اساسی جلسات خود را به صورت غیر علنی برگزار می کند و موظف است حداکثر ظرف سی (۳۰) روز از تاریخ ارجاع، رأی خود را صادر نماید.

در موارد اضطراری و به درخواست رئیس جمهور این مهلت به ده (۱۰) روز کاهش می یابد.

اصل ۱۹۵

دادگاه قانون اساسی می تواند به موجب ارجاع از دیوان عالی کشور یا دادگاه عالی اداری در خصوص ایراد عدم انطباق با قانون اساسی رسیدگی کند، زمانی که یکی از طرفین در جریان دادرسی قضایی ادعا نماید که حکم قانونی یا مقرراتی که حل اختلاف منوط به آن است، حقوق و آزادی های تضمین شده در قانون اساسی را نقض می کند.

در صورت ارجاع بر اساس بند فوق، دادگاه قانون اساسی موظف است ظرف چهار (۴) ماه از تاریخ ارجاع تصمیم گیری نماید. این مهلت می تواند فقط یک بار و حداکثر به مدت چهار (۴) ماه دیگر، با تصمیم مستند دادگاه و اطلاع رسانی به مرجع ارجاع کننده تمدید شود.

اصل ۱۹۶

قانون خاص روش ها و چگونگی ارجاع و رسیدگی در دادگاه قانون اساسی را تعیین می کند.

اصل ۱۹۷

تصمیمات دادگاه قانون اساسی با اکثریت اعضای حاضر اتخاذ می شود و در صورت تساوی آراء، رای رئیس دادگاه ملاک خواهد بود.

تصمیمات مربوط به نظارت بر قوانین خاص با اکثریت مطلق اعضا اتخاذ می شود.

اصل ۱۹۸

چنانچه دادگاه قانون اساسی معاهده، توافق نامه یا کنوانسیون را خلاف قانون اساسی اعلام کند، تصویب آن انجام نمی شود.

چنانچه دادگاه قانون اساسی مقرر نماید که قانونی مطابق با قانون اساسی نیست، قانون مذکور صادر نمی شود.

چنانچه دادگاه قانون اساسی مقرر نماید که فرمان یا آیین نامه ای مطابق با قانون اساسی نیست، آن متن از تاریخ صدور رأی دادگاه قانون اساسی فاقد اعتبار خواهد شد.

چنانچه دادگاه قانون اساسی بر اساس اصل ۱۹۵ فوق، یک متن قانونی یا آیین نامه ای را مغایر با قانون اساسی مقرر نماید، آن متن از تاریخی که در رأی دادگاه تعیین می شود، اعتبار خود را از دست می دهد.

تصمیمات دادگاه قانون اساسی نهایی و برای تمام دستگاه های عمومی و نهادهای اداری و قضایی الزام آور است.

فصل دوم: دیوان محاسبات

اصل ۱۹۹

دیوان محاسبات نهادی عالی و مستقل است که وظیفه نظارت بر اموال و دارایی‌های عمومی را بر عهده دارد. این دیوان مسئول اعمال نظارت پسینی بر دارایی‌های دولت، جمعیت‌های محلی، موسسات عمومی، و همچنین سرمایه‌های تجاری متعلق به دولت می‌باشد.

دیوان محاسبات در ارتقاء حکمرانی مطلوب، شفافیت در مدیریت منابع عمومی و تنظیم حساب‌ها مشارکت می‌نماید. رئیس دیوان محاسبات توسط رئیس جمهوری منصوب می‌گردد. مدت مأموریت وی پنج (۵) سال بوده و تنها برای یک بار قابل تمدید می‌باشد.

دیوان محاسبات موظف است گزارش سالانه‌ای تهیه نموده و به رئیس جمهوری تقدیم نماید. رئیس دیوان مسئول انتشار این گزارش می‌باشد.

قانون خاص، نحوه سازمان‌دهی، عملکرد، صلاحیت‌ها، مجازات‌های ناشی از تحقیقات دیوان محاسبات و اساسنامه اعضای آن را تعیین می‌کند. همچنین این قانون روابط دیوان را با سایر نهادهای دولتی مسئول در حوزه‌های نظارت، بازرسی و مبارزه با فساد تبیین می‌نمایند.

فصل سوم: مرجع ملی مستقل انتخابات

اصل ۲۰۰

مرجع ملی مستقل انتخابات، نهادی مستقل است.

اصل ۲۰۱

رئیس جمهور، رئیس و اعضای مرجع ملی مستقل انتخابات را برای یک دوره به مدت شش (۶) سال که غیرقابل تمدید است، منصوب می نماید.

شرط لازم برای عضویت در مرجع ملی مستقل انتخابات، عدم وابستگی به هرگونه حزب سیاسی می باشد. قانون خاص مربوط به نظام انتخاباتی، مقررات مربوط به سازمان دهی، نحوه عملکرد و صلاحیت های مرجع ملی مستقل انتخابات را معین می نماید.

اصل ۲۰۲

مرجع ملی مستقل انتخابات مسئول آماده سازی، سازمان دهی، اداره و نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری، قانون گذاری، محلی و همچنین همه بررسی ها می باشد.

این مرجع مسئولیت انجام عملیات ثبت نام در فهرست های انتخاباتی و بازنگری در آنها، آماده سازی فرآیند انتخابات، اجرای فرآیند رأی گیری و شمارش آراء، و رسیدگی به دعاوی و اختلافات انتخاباتی را بر اساس قوانین لازم الاجرا بر عهده دارد.

مرجع ملی مستقل انتخابات وظایف خویش را از تاریخ فراخواندن هیات انتخاباتی تا اعلام نتایج موقت انتخابات به انجام می رساند.

مرجع ملی مستقل انتخابات موظف است مأموریت های خود را با رعایت شفافیت، بی طرفی و عدم جانبداری به انجام رساند.

اصل ۲۰۳

دستگاه های عمومی ذی ربط، حمایت و پشتیبانی لازم را به منظور تضمین حسن انجام وظایف مرجع ملی مستقل انتخابات، ارائه می نمایند.

فصل چهارم: هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد

اصل ۲۰۴

هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد یک نهاد مستقل است.

اصل ۲۰۵

هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد به طور خاص مسئول انجام وظایف زیر می‌باشد:

- تدوین راهبرد ملی برای شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد و نظارت بر اجرای آن و پیگیری نتایج آن؛
- گردآوری، پردازش و انتقال اطلاعات مرتبط با حوزه صلاحیت خود و در اختیار قرار دادن آن‌ها به دستگاه‌های ذی ربط؛
- اطلاع‌رسانی به دیوان محاسبات و مراجع قضایی ذی صلاح در هر موردی که تخلفاتی را مشاهده نماید و در صورت لزوم، صدور دستورات مقتضی برای موسسات و دستگاه‌های ذی ربط؛
- مشارکت در تقویت توانمندی‌های جامعه مدنی و سایر فعالان حوزه مبارزه با فساد؛
- پیگیری، اجرا و ترویج فرهنگ شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد؛
- اظهار نظر در خصوص متون قانونی مرتبط با حوزه صلاحیت خود؛
- مشارکت در آموزش کارکنان دستگاه‌های مسئول شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد؛
- مشارکت در اخلاقی سازی زندگی عمومی و تقویت اصول شفافیت، حکمرانی شایسته، پیشگیری و مبارزه با فساد.

تشکیلات، سازمان و سایر صلاحیت‌های هیئت عالی شفافیت، پیشگیری و مبارزه با فساد به موجب قانون تعیین می‌گردد.

بخش پنجم: نهادهای مشورتی

شورای عالی اسلامی

اصل ۲۰۶

شورای عالی اسلامی نهادی مشورتی زیر نظر رئیس جمهور است و به طور خاص عهده دار وظایف زیر می باشد:

- تشویق و ارتقای اجتهاد؛
- ارائه حکم شرعی در خصوص مسائلی که به آن ارجاع می شود؛
- ارائه گزارش دوره ای از فعالیت های خود به رئیس جمهور.

اصل ۲۰۷

شورای عالی اسلامی از پانزده (۱۵) عضو از جمله رئیس جمهور تشکیل می شود که توسط رئیس جمهور از میان نخبگان برتر ملی در علوم مختلف منصوب می شوند.

شورای عالی امنیت

اصل ۲۰۸

رئیس جمهور ریاست شورای عالی امنیت را بر عهده دارد.

شورای عالی امنیت نظرات خود را در خصوص مسائل مرتبط با امنیت ملی به رئیس جمهور ارائه می دهد.

رئیس جمهور نحوه سازماندهی و اداره شورای عالی امنیت را تعیین می کند.

شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی

اصل ۲۰۹

شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی، نهادی برای گفتگو، مشاوره، ارائه پیشنهاد، آینده نگری و تحلیل در حوزه های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است که زیر نظر رئیس جمهور فعالیت می کند.

این شورا همچنین مشاور دولت محسوب می شود.

اصل ۲۱۰

شورای ملی اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی به طور خاص عهده‌دار وظایف زیر می‌باشد:

- فراهم سازی چارچوبی برای مشارکت جامعه مدنی در مشاوره ملی درباره سیاست‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی در چارچوب توسعه پایدار؛
- تضمین تداوم گفتگو و مشاوره میان شرکای اقتصادی و اجتماعی ملی؛
- ارزیابی و بررسی مسائل دارای اهمیت ملی در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی، آموزشی، تربیتی و آموزش عالی؛
- ارائه پیشنهادات و توصیه‌هایی به دولت.

شورای ملی حقوق بشر

اصل ۲۱۱

شورای ملی حقوق بشر نهادی مشورتی وابسته به رئیس‌جمهور است.

این شورا از استقلال اداری و مالی برخوردار است.

اصل ۲۱۲

شورا وظیفه نظارت، هشدار زودهنگام و ارزیابی در زمینه احترام به حقوق بشر را بر عهده دارد.

شورا، بدون آنکه به صلاحیت‌های قوه قضائیه خللی وارد سازد، تمامی موارد نقض حقوق بشر را که خود مشاهده می‌کند یا از آن مطلع می‌شود، بررسی نموده و اقدامات مقتضی را در این خصوص به انجام می‌رساند. نتایج تحقیقات شورا به مراجع اداری ذیربط و در صورت لزوم به مراجع قضایی ذیصلاح ارائه می‌گردد.

شورا همچنین در جهت ارتقای حقوق بشر، اقدامات آگاهی‌بخشی، اطلاع‌رسانی و ارتباطی را سازماندهی می‌کند.

همچنین، شورا نظرات، پیشنهادات و توصیه‌هایی را در ارتباط با ارتقا و حمایت از حقوق بشر ارائه می‌دهد.

شورا گزارش سالانه‌ای تهیه و به رئیس‌جمهور ارائه می‌دهد و رئیس شورا مسئول انتشار آن است.

قانون، ترکیب شورا، نحوه تعیین اعضا، و قواعد مربوط به سازماندهی و اداره آن را تعیین می‌کند.

رصدخانه (نظارت و پایش) ملی جامعه مدنی

اصل ۲۱۳

رصدخانه (نظارت و پایش) ملی جامعه مدنی نهادی مشورتی وابسته به رئیس جمهور است.

این رصدخانه نظرات و توصیه‌هایی در خصوص دغدغه‌های جامعه مدنی ارائه می‌کند.

رصدخانه در ارتقای ارزش‌های ملی، تمرین دموکراسی و شهروندی مشارکت داشته و همراه با سایر نهادها در تحقق اهداف توسعه ملی سهیم می‌باشد.

رئیس جمهور ترکیب رصدخانه و سایر وظایف آن را تعیین می‌کند.

شورای عالی جوانان

اصل ۲۱۴

شورای عالی جوانان نهادی مشورتی وابسته به رئیس جمهور است.

این شورا شامل نمایندگان جوانان، نمایندگان دولت و نمایندگان موسسات دولتی مسئول امور جوانان می‌باشد.

رئیس جمهور ترکیب شورا و سایر وظایف آن را تعیین می‌نماید.

اصل ۲۱۵

شورای عالی جوانان نظرات و توصیه‌هایی در خصوص مسائل مربوط به نیازها و رفاه جوانان در حوزه‌های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ورزشی ارائه می‌دهد.

این شورا در ترویج ارزش‌های ملی، بیداری ملی، آگاهی شهروندی و همبستگی اجتماعی در میان جوانان مشارکت دارد.

شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها

اصل ۲۱۶

شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها نهادی مشورتی است.

اصل ۲۱۷

این شورا به طور خاص وظایف زیر را بر عهده دارد:

- ارتقاء پژوهش‌های ملی در زمینه نوآوری علمی و فناوری؛
- پیشنهاد تدابیر لازم برای توسعه ظرفیت‌های ملی در حوزه پژوهش و توسعه؛
- ارزیابی کارآمدی نهادهای ملی تخصصی در بهره‌برداری از نتایج پژوهشی به نفع اقتصاد ملی در چارچوب توسعه پایدار؛
- رئیس‌جمهور، رئیس شورای ملی پژوهش‌های علمی و فناوری‌ها را منصوب می‌کند؛
- قانون، سازماندهی، ترکیب، نحوه اداره و همچنین صلاحیت‌های شورا را تعیین می‌کند.

آکادمی الجزایری علوم و فناوری‌ها

اصل ۲۱۸

آکادمی الجزایری علوم و فناوری‌ها نهادی مستقل با ماهیتی علمی و فناورانه است.

قانون، سازماندهی، ترکیب، نحوه عملکرد و مأموریت‌های آکادمی را تعیین می‌کند.

بخش ششم: اصلاح قانون اساسی

اصل ۲۱۹

رئیس جمهور دارای حق ابتکار جهت اصلاح قانون اساسی می باشد.

پس از آن که مجلس ملی مردمی و مجلس امت ابتکار اصلاح را به همان صورت و با شرایطی که برای تصویب یک متن قانونی مقرر است به تصویب رسانند، اصلاحیه ظرف مدت پنجاه (۵۰) روز پس از تصویب، جهت همه پرسی به رای مردم ارائه می شود.

رئیس جمهور پس از تصویب مردم، اصلاحیه قانون اساسی را صادر می کند.

اصل ۲۲۰

در صورتی که مردم اصلاحیه پیشنهادی قانون اساسی را رد کنند، قانونی که مشتمل بر این اصلاحیه است، ملغی می گردد و نمی توان همان پیشنهاد اصلاح را در همان دوره قانونگذاری مجدداً به رأی مردم گذاشت.

اصل ۲۲۱

اگر دادگاه قانون اساسی تشخیص دهد که پیش نویس هر گونه اصلاحیه قانون اساسی به هیچ وجه به اصول کلی حاکم بر جامعه الجزایر، حقوق و آزادی های انسانی و شهروندی خدشه ای وارد نمی کند و به توازن بنیادین میان قوای حاکمه و نهادهای قانون اساسی لطمه نمی زند و نظر خود را مستدل ارائه دهد، رئیس جمهور می تواند قانونی را که حاوی اصلاح قانون اساسی است، بدون برگزاری همه پرسی و پس از کسب سه چهارم (۳/۴) آرای اعضای هر دو مجلس به طور مستقیم صادر نماید.

اصل ۲۲۲

سه چهارم (۳/۴) اعضای مجلسین که به طور مشترک تشکیل جلسه می دهند، می توانند به رئیس جمهور پیشنهاد اصلاح قانون اساسی را ارائه نمایند و رئیس جمهور می تواند آن را به همه پرسی مردمی بسپارد و در صورت تایید مردم، آن را صادر نماید.

اصل ۲۲۳

هیچ اصلاحیه ای در قانون اساسی نمی تواند موارد زیر را نقض نماید:

۱. ماهیت نظام جمهوری کشور؛
۲. نظام دموکراتیک مبتنی بر چندحزبی بودن؛
۳. ماهیت اجتماعی دولت؛
۴. اسلام به عنوان دین رسمی کشور؛
۵. زبان عربی به عنوان زبان ملی و رسمی؛
۶. زبان آمازیغی مانند زبانی ملی و رسمی؛
۷. آزادی‌های اساسی و حقوق بشر و حقوق شهروندی؛
۸. تمامیت و وحدت ارضی کشور؛
۹. پرچم ملی و سرود ملی به عنوان نمادهای انقلاب شکوهمند نوامبر ۱۹۵۴، جمهوری و ملت؛
۱۰. ممنوعیت تصدی بیش از دو دوره متوالی یا متناوب ریاست جمهوری، که مدت هر دوره پنج (۵) سال می‌باشد.

احکام انتقالی

اصل ۲۲۴

نهادهای و سازمان‌هایی که نظام حقوقی آنها مطابق با این قانون اساسی دستخوش اصلاح یا لغو شده است، تا زمان جایگزینی آنها با نهادهای و سازمان‌های جدید، حداکثر به مدت یک سال از تاریخ انتشار این قانون اساسی در روزنامه رسمی، به انجام وظایف خود ادامه خواهند داد.

اصل ۲۲۵

قوانینی که لازم است بر اساس احکام این قانون اساسی اصلاح یا لغو شوند، تا زمان تصویب یا اصلاح قوانین جدید در مهلت معقول، به قوت خود باقی خواهند بود.